

UNIVERSITY OF WARSAW MICROCREDENTIALS FRAMEWORK

SYSTEM MIKROPOŚWIADCZEŃ W UNIWERSYTECIE WARSZAWSKIM

Opracowanie: Jolanta Urbanikowa

wraz z Zespołem:

Janina Mincer-Daszkiewicz, Dominik Purchała,
Gabriela Sempruch, Agata Wroczyńska,
Andrzej Wysmołek, Agata Zarzycka

Współpraca:

Małgorzata Poławska, Monika Sroka,
Dominika Siatkowska

Redakcja i opracowanie graficzne:

Agata Rosińska

Do użytku wyłącznie wewnętrznego. Ewentualne wykorzystanie materiału wymaga konsultacji z koordynatorką Zespołu.

Warszawa 2024

Spis treści	1
Wstęp	3
Część 1. Koncepcja mikroświadczeń	5
1.1. Wprowadzenie	5
1.2. Inspiracje i sygnalizowane problemy	6
1.3. Ramy koncepcyjne i definicje	7
1.3.1. Czym są mikroświadczenia	7
1.3.2. Definicja mikroświadczeń	7
1.4. Regulacje prawne	8
1.4.1. Zalecenie Rady UE	8
1.4.2. Komunikat z Tirany	9
1.4.3. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	10
1.4.4. Strategia UW	11
1.5. Umiejscowienie oferty UW w krajowym i europejskim systemie mikroświadczeń	11
1.6. Przegląd dobrych praktyk krajowych i zagranicznych w szkołach wyższych	12
Część 2. Oferta dydaktyczna UW a rozwój krótkich form kształcenia	15
2.1. Dotychczasowa oferta dydaktyczna w zakresie krótkich form kształcenia	15
2.1.1. Oferta dydaktyczna wydziałów	15
2.1.2. Oferta dydaktyczna UOUW	16
2.2. Potrzeby potencjalnych odbiorców mikroświadczeń	18
2.2.1. Potrzeby osób studiujących na UW	18
2.2.2. Potrzeby słuchaczy UOUW (edukacja pozaformalna)	18
2.2.3. Potrzeby szkoleniowe pracowników UW	20
Część 3. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym	22
3.1. Potrzeby instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego	22
3.2. Potrzeby instytucji z systemu oświaty	26
3.2.1. Potrzeby nauczycieli	26
3.3. Zapewnienie finansowania mikroświadczeń ze środków zewnętrznych	29
3.3.1. Indywidualne konta szkoleniowe/rozwojowe	29
3.3.2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli – finansowanie	30
3.3.3. Finansowanie zewnętrzne – Fundusze Europejskie	30
3.3.4. Finansowanie własne UW – pomysły	34
3.3.5. Inne źródła finansowania dla osób korzystających z oferty mikroświadczeń	34

Część 4. Założenia zintegrowanego systemu mikroświadczeń UW	35
4.1. Koncepcja kształcenia i rozwój oferty	35
4.2. Mikroświadczenia a umiędzynarodowienie kształcenia	36
4.3. Zapewnianie jakości kształcenia prowadzącego do mikroświadczeń.....	37
4.4. Jednostki organizacyjne zaangażowane we wdrożenie mikroświadczeń	42
4.5. Regulamin mikroświadczeń w Uniwersytecie Warszawskim	42
4.6. Aspekty techniczne wydawania mikroświadczeń	42
4.7. Rozwój kompetencji kadry UW (szkolenia)	45
4.8. Upowszechnianie wyników działań Zespołu i promocja oferty	45
Część 5. Rekomendacje i uwagi końcowe	47
5.1. Organizacja systemu mikroświadczeń	47
5.2. Regulacje prawne	48
5.3. Przykładowy zakres oferty tematycznej.....	49
5.4. Ucyfrowienie mikroświadczeń	49
5.5. Plan pracy od października 2024	50
Bibliografia	52
Załączniki	52
1. Mikroświadczenia w Politechnice Warszawskiej w ramach sojuszu ENHANE.	52

Wstęp

W Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego termin mikropoświadczenia (ang. *micro-credentials*) pojawił się powszechnie w dyskursie akademickim, projektach i dokumentach dotyczących polityki kształcenia i szkoleń na początku lat dwudziestych XXI wieku. Było to związane z upublicznieniem efektów prac European Consultation Group, powołanej przez Komisję Europejską w celu opracowania europejskiego podejścia do mikropoświadczeń (<https://microcredentials.eu/wp-content/uploads/sites/20/2020/08/V.-DebiaisSainton-Microbol.pdf>).

Mikropoświadczenia, jako potwierdzenie kompetencji opanowanych w toku krótkich form kształcenia, były znane od dawna w innych systemach edukacji (np. w Australii, Nowej Zelandii, czy USA), ale w Europie potrzeba uruchomienia tego typu inicjatywy zbiegła się z wybuchem epidemii COVID-19, gruntownie zmieniającej podejście do czasu, formy, trybu, zakresu i treści kształcenia i szkoleń, ze zmianą charakteru pracy wynikającej z przemian społecznych, środowiskowych i technologicznych, wymuszającej wdrożenie elastycznych form kształcenia celem sprostania zmieniającemu się zapotrzebowaniu na umiejętności, jak również z koniecznością reakcji na masowy wzrost liczby tzw. alternatywnych kwalifikacji oferowanych przez różne podmioty edukacyjne i szkoleniowe.

Pojawiła się pilna potrzeba opracowania i przyjęcia wspólnej, przejrzystej i zrozumiałej definicji, zaspokojenia rosnącego popytu na kwalifikacje nowego typu, zapewnienia ich jakości i wiarygodności, jak również wypracowania standardów dotyczących walidacji, uznawania i przenoszenia.

Powyższe zadania ujęte zostały w New EU Policy Agenda, anonsującej opublikowanie New Skills Agenda¹, projektu European Education Area² oraz zaktualizowanego Digital Education Action Plan³.

Na działania dotyczące mikropoświadczeń na szczeblu europejskim składało się opracowanie, wraz z interesariuszami, europejskiego podejścia opartego na standardach dotyczących zapewniania jakości i przejrzystości oraz zapewnieniu zgodności z ramami kwalifikacji. Podejmowane działania miały także ułatwić posiadaczom mikropoświadczeń ich gromadzenie oraz posługiwanie się nimi dzięki wykorzystaniu potencjału Europassa.

Koncepcja mikropoświadczeń jako formy potwierdzania efektów uczenia się osiągniętych w ramach krótkiego doświadczenia edukacyjnego upowszechnia się w kontekście uczenia się przez całe życie. Ma ona w założeniach stanowić odpowiedź na dynamiczne zmiany na rynku pracy, wymagające bardziej elastycznego podejścia do zdobywania i potwierdzania nowych kompetencji. Szkolnictwo wyższe jest jednym z kluczowych interesariuszy tego procesu, a jego gotowość do wdrożenia mikropoświadczeń ważnym warunkiem ich upowszechnienia.

Należy odnotować, iż w szkolnictwie wyższym mikropoświadczenia zazwyczaj funkcjonują w postaci cyfrowego certyfikatu dokumentującego zestawy efektów uczenia się osiągniętych na drodze kształcenia formalnego. Mogą także występować w postaci cyfrowych odznak (digital badges) popularnych w edukacji pozaformalnej, często powiązanych z kursami online i platformami e-learningowymi (LMS – Learning Management System).

To dzięki wdrożeniu mikropoświadczeń szkolnictwo wyższe może doskonalić realizację swojej misji całościowej edukacji, poprawić dostęp do kształcenia na poziomie wyższym, wspierać modularyzację i elastyczność oferty dydaktycznej (programów studiów), jak również zapewniać jakość, przejrzystość i przenoszalność mikropoświadczeń w całej Europie.

---

¹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=22832&langId=en>, czerwiec 2020

² <https://education.ec.europa.eu/>, wrzesień 2020

³ <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>, wrzesień 2020

Takie holistyczne europejskie podejście do mikropoświadczeń, mające zastosowanie w różnych sektorach edukacji, umożliwia łączenie mikropoświadczeń w większe kwalifikacje. Nie ma jednak na celu zastąpienia (wyparcia) pełnych kwalifikacji.

Europejskie podejście do mikropoświadczeń czerpie z rezultatów projektów realizowanych w ramach programu Erasmus+:

- Microbol: Micro-credentials linked to the Bologna Process key commitments⁴
- MicroHE: micro-credentialing in European Higher Education⁵
- CORSHIP: Corporate EduPreneurship⁶
- Projects in the area of recognition: e-Valuate and PARADIGMS
- MOOC Consortium & European Short Learning Programmes for continuous professional development and lifelong learning⁷
- European Consortium of Innovative Universities: Competence passport and microcredentials⁸
- Open Education Passport – creation of a digital standard format for documenting open education credentials based on ECTS⁹
- ECCOE: European Credit Clearinghouse for Opening up Education¹⁰
- Open Badge Network: supporting the development of an Open Badge ecosystem¹¹

Mikropoświadczenie to termin generyczny, oznaczający dokument poświadczający opanowanie przez jego posiadacza zakładanych efektów uczenia się, określonych dla danej krótkiej formy kształcenia.

Uniwersytet Warszawski ma w swojej ofercie dydaktycznej różne krótkie formy kształcenia i wydaje szereg różnych poświadczeń potwierdzających ich ukończenie.

W związku z dynamicznie wprowadzanymi zmianami, w europejskim szkolnictwie pojawiła się pilna potrzeba zharmonizowania uniwersyteckiej oferty krótkich form dydaktycznych do standardów europejskich i zapewnienia przejrzystości, jakości, wiarygodności, porównywalności i uznawalności wydawanych poświadczeń. Jednak w UW znajomość mikropoświadczeń i gotowość do ich wdrożenia jest zróżnicowana i związana z licznymi potencjalnymi wyzwaniami, podobnie jak w całym sektorze polskiego szkolnictwa wyższego, co zostało potwierdzone w badaniu OPI PBI z grudnia 2023 roku pt. „Mikropoświadczenia nowym kierunkiem rozwoju szkolnictwa wyższego”¹².

W celu opracowania i przedstawienia założeń zharmonizowanego z europejskim systemem mikropoświadczeń oraz dalszego ich upowszechnienia w środowisku UW został powołany Zespół ds. mikropoświadczeń.

Część 1. Koncepcja mikroświadczeń

1.1. Wprowadzenie

Decyzją Prorektora UW z dnia 18 grudnia 2023 r. w Uniwersytecie Warszawskim powołano do życia Zespół roboczy do spraw mikroświadczeń w składzie:

1. Justyna Godlewska-Szyrkowa
2. Janina Mincer-Daszkiewicz
3. Dominik Purchała
4. Gabriela Sempruch
5. Krzysztof Turzyński
6. Jolanta Urbanik – koordynatorka Zespołu
7. Agata Wroczyńska
8. Andrzej Wysmołek
9. Agata Zarzycka

Zadaniem Zespołu jest opracowanie zasad funkcjonowania mikroświadczeń w UW. Zakres prac obejmuje w szczególności:

1. Zidentyfikowanie grup docelowych i analizę ich potrzeb oraz określenie celowości wdrożenia mikroświadczeń na UW.
2. Przegląd oferowanych na UW krótkich form kształcenia oraz możliwości ich przekształcenia zgodnie ze standardem dotyczącym mikroświadczeń.
3. Przegląd stosownych regulacji krajowych i europejskich.
4. Zidentyfikowanie kluczowych partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego istotnych dla Uniwersytetu w procesie rozwoju mikroświadczeń oraz współpracy z nimi w tym zakresie.
5. Przygotowanie koncepcji kształcenia w formule mikroświadczeń w Uniwersytecie, w tym m.in. interpretacja pojęć i terminów.
6. Ocenę potrzeb infrastrukturalnych UW w kontekście rozwoju mikroświadczeń, w tym określenie niezbędnego oprogramowania i wyposażenia.
7. Przygotowanie założeń metodyczno-systemowych certyfikowania krótkich form kształcenia we współpracy z otoczeniem, w tym uwzględnienie mikroświadczeń jako narzędzia elastycznych ścieżek kształcenia.
8. Opracowanie rekomendacji dotyczących wdrożenia mikroświadczeń w Uniwersytecie, procedur, zaangażowanych podmiotów oraz szkolenia kadr Uniwersytetu odnośnie do kursów,

---

⁴ <https://www.enqa.eu/projects/microcredentials-linked-to-the-bologna-key-commitments-microbol>

⁵ <https://microcredentials.eu/>

⁶ <https://www.corship.eu/>

⁷ <https://emc.eadtu.eu/>

⁸ <https://www.eciu.eu/>

⁹ <https://oepass.eu/>

¹⁰ <https://eccoe.eu/>

¹¹ <https://www.artes-research.com/en/portfolio-articoli/beu-badge-europe/>

¹² <https://radon.nauka.gov.pl/opendata/reports/download/pdf/Mikropo%C5%9Bwiadczenia%20nowym%20kierunkiem%20rozwoju%20szkolnictwa%20wy%C5%BCzszego.pdf>

certyfikacji, wydawania mikropoświadczeń, realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych dotyczących rozwoju mikropoświadczeń.

9. Opracowanie projektu regulacji uczelnianej dotyczącej mikropoświadczeń.
10. Upowszechnienie wyników prac Zespołu oraz przedstawienie raportu podsumowującego.

1.2. Inspiracje i sygnalizowane problemy

Badania ankietowe zlecone przez Departament Innowacji i Rozwoju MEiN we współpracy z działającym przy nim Zespołem Doradczym ds. mikropoświadczeń w obszarze szkolnictwa wyższego, przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych w instytucjach szkolnictwa wyższego (od 14 sierpnia do 9 września 2023 r.) wykazało, że tylko 19 spośród 108 instytucji respondentów ankiety wydaje mikropoświadczenia, a tylko 4 w formie cyfrowej (PDF), a zaledwie 2 instytucje używają pieczęci elektronicznej. Z przeprowadzonego badania, podobnie jak z badania przeprowadzonego przez Krajową reprezentację Doktorantów oraz Parlament Studentów, wynikała bardzo mała wiedza na temat mikropoświadczeń lub jej całkowity brak.

Główne wyzwania wiążące się z ewentualnym wdrożeniem mikropoświadczeń w polskim szkolnictwie wyższym wiążą się przede wszystkim z brakiem dookreślonych ram prawnych i organizacyjnych, brakiem stosownego know-how, jak również z niepewnością dotyczącą jakości poszczególnych kursów, za których ukończenie byłyby wydawane mikropoświadczenia.

Tymczasem zarówno w europejskich programach edukacyjnych, jak i działaniach podejmowanych w ramach sojuszy uniwersytetów europejskich, mikropoświadczenia zaczynają być traktowane priorytetowo, a zatem uczelnie składające wnioski o finansowanie projektów partnerstw strategicznych oraz działań podejmowanych w ramach sojuszy powinny być wyposażone w bardziej szczegółową i dogłębną wiedzę na temat uwarunkowań formalno-prawnych ich funkcjonowania, a przede wszystkim ich funkcji i znaczenia dla aktualizacji i doskonalenia kompetencji interesariuszy, to jest zarówno studentów i absolwentów, jak i osób uczących się przez całe życie.

Uniwersytet ma tu szczególną rolę do odegrania, odnosząc się do funkcji, które są tradycyjnie przypisane instytucjom szkolnictwa wyższego, a należą do nich:

- oferowanie programów kształcenia i certyfikowanie opanowanych kompetencji oraz nadawanie kwalifikacji;
- uznawanie kwalifikacji (w tym uzyskanych w toku uczenia się pozaformalnego);
- walidacja kompetencji uzyskanych w toku uczenia się nieformalnego i nadawanie kwalifikacji.

Te funkcje odnoszą się także do kursów, krótszych niż programy studiów form kształcenia oraz do mikropoświadczeń, to jest poświadczenia nabycia kompetencji w toku krótkich form kształcenia.

Powstaje pytanie, czy i jak Uniwersytet Warszawski powinien zarządzać tymi działaniami w odniesieniu do krótkich form kształcenia, aby ich znaczenia nie umniejszyć, jak się stało w przypadku ZRK (Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji) lub tzw. zobowiązań bolońskich (Bologna commitments), czy też aby ich nie zdyskredytować, jak w przypadku uznawania efektów uczenia się uprzedniego (RPL - recognition of (non-formal and informal) prior learning) w toku rekrutacji na studia oraz na poczet programów studiów.

Niezbędne jest także wyjaśnienie, czym się różnią mikropoświadczenia od odznak (badges), które są również wydawane w instytucjach szkoleniowych jako dowód opanowanych kompetencji uzyskanych w toku krótkich form kształcenia.

1.3. Ramy koncepcyjne i definicje

1.3.1. Czym są mikroświadczania

W Europie i na świecie różne podmioty publiczne i prywatne, w tym instytucje szkolnictwa wyższego, oferują nowe, krótsze od tradycyjnych formy kształcenia w odpowiedzi na społeczne zapotrzebowanie na bardziej elastyczne i zindywidualizowane formy kształcenia i szkolenia.

Oferta takich form kształcenia stanowi również sposób na zapewnienie możliwości kształcenia i szkolenia szerszemu gronu uczących się, w tym osobom należącym do grup defaworyzowanych i znajdujących się w trudnej sytuacji. Efekty uczenia się opanowane w wyniku uczestniczenia w krótkich formach kształcenia potwierdzone są mikroświadczaniami.

Mikroświadczania są potwierdzeniem wyników w nauce, osiągniętych w ramach krótkiego doświadczenia edukacyjnego (np. kursu lub szkolenia), które w sposób elastyczny i ukierunkowany pomagają w poszerzaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji potrzebnych do rozwoju osobistego i zawodowego.

W celu usprawnienia tworzenia, wdrażania i uznawania mikroświadczan w różnych instytucjach, firmach, sektorach i krajach w czerwcu 2022 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła „Zalecenie w sprawie europejskiego podejścia do mikroświadczan na potrzeby uczenia się przez całe życie i zdolności do zatrudnienia”¹³ (zwanego dalej Zaleceniem). Zalecenie to określa normy zapewniające jakość, przejrzystość, porównywalność transgraniczną mikroświadczan, uznawanie i możliwość ich przenoszenia oraz gromadzenia na poczet większych kwalifikacji.

Podmioty systemu szkolnictwa wyższego w sposób naturalny i oczywisty są jednym z najważniejszych interesariuszy procesu tworzenia odpowiedniego ekosystemu dla wdrażania mikroświadczan.

1.3.2. Definicja mikroświadczan

Według cytowanego powyżej Zalecenia Rady Unii Europejskiej Mikroświadczania oznaczają: **opis (record)** efektów uczenia się, które osoba ucząca się uzyskała przy **niewielkim nakładzie uczenia się (small volume of learning)**. Efekty te **zostały ocenione (will have been assessed)** na podstawie przejrzystych i jasno określonych kryteriów. **Aktywności edukacyjne (learning experiences)** prowadzące do uzyskania mikroświadczan są opracowywane tak, aby osoba ucząca się zdobyła **konkretną wiedzę (specific knowledge)**, umiejętności i kompetencje, które odpowiadają na potrzeby społeczne, osobiste i kulturowe lub na potrzeby rynku pracy.

Mikroświadczania są **własnością osoby uczącej się (are owned by the learner)** i mogą być **udostępniane i przenoszone (shared and portable)**.

Mogą być **samodzielne (stand-alone)** lub **łączone w większe świadczania (combined into larger credentials)**. Mikroświadczania **podlegają (are underpinned)** zapewnianiu jakości według uzgodnionych standardów w stosownym sektorze lub obszarze działalności.

---

¹³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9237-2022-INIT/en/pdf>

W Aneksie I cytowanego wyżej Zalecenia określono katalog „Standardowych europejskich elementów opisu mikropoświadczenia”, które rekomenduje się w procesie projektowania i wdrażania mikropoświadczeń.

Elementami obligatoryjnymi opisu mikropoświadczeń są:

1. identyfikacja osoby uczącej się,
2. tytuł (nazwa) mikropoświadczenia,
3. państwo/region organu wydającego,
4. organ wydający, (instytucja wydająca),
5. data wydania,
6. efekty uczenia się,
7. minimalny nakład pracy potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się (zgodnie z europejskim systemem transferu i akumulacji punktów ECTS, jeżeli to możliwe),
8. poziom (i w stosownych sytuacjach cykl (stopień)) doświadczenia edukacyjnego (aktywności edukacyjnej) prowadzącego do uzyskania mikropoświadczenia (europejskie ramy kwalifikacji, ramy kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego),
9. rodzaj (forma) oceny (rozumiane jako metoda weryfikacji efektów uczenia się),
10. forma uczestnictwa w doświadczeniu edukacyjnym (np. w formie kształcenia),
11. metoda zapewnienia jakości stosowana jako podstawa wydania mikropoświadczenia.

Poniżej przedstawiono elementy fakultatywne opisu mikropoświadczeń (jest to wykaz niewyczerpujący):

12. warunki, jakie należy spełnić, aby uczestniczyć w doświadczeniu edukacyjnym (aktywności edukacyjnej)*,
13. nadzór i weryfikacja tożsamości podczas oceny (sprawdzania efektów uczenia się) (bez nadzoru i bez weryfikacji tożsamości/pod nadzorem bez weryfikacji tożsamości/pod nadzorem internetowym lub z weryfikacją tożsamości na miejscu)*,
14. uzyskany stopień* (rozumiany jako ocena, jaką otrzymał uczący się ubiegający się o mikropoświadczenie),
15. opcje integracji/łączenia (samodzielne, niezależne mikropoświadczenia/zintegrowane, możliwe do połączenia z innymi poświadczeniami)*,
16. informacje dodatkowe*.

(*) W stosownym przypadku elementy fakultatywne (wykaz niewyczerpujący)

1.4. Regulacje prawne

1.4.1. Zalecenie Rady UE

Zalecenie Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności na mocy Traktatu Lizbońskiego (zalecenie Rady jest zgodne z art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)) ma jedynie moc perswazyjną, nie nakłada obowiązku organizowania i realizowania takich form kształcenia. Należy jednak pamiętać, że inicjatywa zrodziła się w DG Education i DG Employment. Regulacje odnoszące się do rynku pracy mają charakter obowiązkowy.

Celem tego Zalecenia jest:

- **umożliwienie osobom uczącym się nabywania, aktualizowania i doskonalenia wiedzy, umiejętności i kompetencji**, których potrzebują, aby rozwijać swój potencjał na zmieniającym się rynku pracy i w zmieniającym się społeczeństwie, w pełni korzystać ze sprawiedliwej społecznie odbudowy i sprawiedliwej transformacji w kierunku zielonej i cyfrowej gospodarki oraz lepiej przygotować się do radzenia sobie z wyzwaniami teraz i w przyszłości
- wspieranie **gotowości podmiotów oferujących mikropoświadczenia** do podnoszenia jakości oraz zwiększania przejrzystości i elastyczności oferty edukacyjnej w celu zapewnienia jednostkom możliwości obierania indywidualnej ścieżki nauki i kariery
- **wspieranie włączenia społecznego, dostępności i równych szans** oraz przyczynianie się do osiągnięcia odporności, sprawiedliwości społecznej i dobrobytu dla wszystkich, w kontekście zmian demograficznych i we wszystkich fazach cykli koniunkturalnych.

Tak więc Zalecenie koncentruje się na czynnikach umożliwiających odniesienie sukcesu na zmieniającym się rynku pracy i w zmieniającym się społeczeństwie, pozwalających czerpać korzyści zarówno ze sprawiedliwej społecznie odbudowy po pandemii COVID-19, jak i ze sprawiedliwego przechodzenia na gospodarkę cyfrową i ekologiczną. Akcentowane jest wspieranie gotowości podmiotów oferujących mikropoświadczenia do zwiększenia elastyczności oferty edukacyjnej w celu zapewnienia obywatelom możliwości obierania indywidualnych ścieżek nauki i kariery, jak również sprzyjanie włączeniu społecznemu i równym szansom, przy jednoczesnym przyczynianiu się do osiągnięcia odporności, sprawiedliwości społecznej i dobrobytu dla wszystkich, w kontekście zmian demograficznych i we wszystkich fazach cykli koniunkturalnych.

Aby osiągnąć te cele, w Zaleceniu określono standardy europejskiego podejście do mikropoświadczeń, zgodnie z którym państwom członkowskim rekomenduje się:

- przyjęcie wspólnych unijnych definicji, norm i kluczowych zasad dotyczących opracowywania, wydawania i możliwości przenoszenia mikropoświadczeń;
- rozwój ekosystemu dla mikropoświadczeń;
- wykorzystanie potencjału mikropoświadczeń do wsparcia uczenia się przez całe życie i zdolności do zatrudnienia.

Celem Zalecenia nie jest zastąpienie istniejących procesów krajowych w zakresie organizacji kształcenia i szkolenia, zatrudnienia czy rynków pracy. Mikropoświadczenia mają być uzupełnieniem tych systemów.

1.4.2. Komunikat z Tirany

Komunikat europejskich ministrów odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe¹⁴ (EOSzW) przyjęty na konferencji w Tiranie (29 – 30 maja 2024) zawiera między innymi zobowiązanie ministrów do zadbania o rozwój elastycznych ścieżek kształcenia, które powinny być odpowiednio zaprojektowane i realizowane, poddane mechanizmom zapewniania jakości oraz uznawania we wszystkich oferowanych programach kształcenia. Zobowiązanie to także dotyczy uznawania efektów kształcenia uprzedniego (w edukacji pozaformalnej i nieformalnej), wszystkich nowych form kształcenia, takich jak mikropoświadczenia. Ministrowie zobowiązują się do tego, że postulat kształcenia zorientowanego na osobę uczącą się będzie realizowany w rzeczywistości.

¹⁴ <https://ehea2024tirane.al/wp-content/uploads/2024/06/Tirana-Communique.pdf>

1.4.3. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 z późn. zmianami Dz. U. 2018 poz. 1668¹⁵ (w skrócie PSWN) wprost nie odnosi się do mikropoświadczeń. Zawarte w niej przepisy dotyczące innych form kształcenia mogą mieć zastosowanie w przypadku mikropoświadczeń.

Celem ułatwienia standaryzacji zasad stosowania mikropoświadczeń oraz upowszechniania wiedzy na temat mikropoświadczeń MEiN wydało 31 października 2023 r. „Ogólne wytyczne w zakresie stosowania mikropoświadczeń w instytucjach szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce”¹⁶.

Zawarto w nich następujące stwierdzenia:

- Przepisy ustawy PSWN nie wykluczają możliwości potwierdzania kwalifikacji uzyskanych podczas różnorodnych aktywności edukacyjnych (np. szkoleń, kursów), czy potwierdzania tych kwalifikacji mikropoświadczeniami.
- Mikropoświadczenia nie są zdefiniowane w przepisach PSWN, ale w systemie szkolnictwa wyższego i nauki przewidziano możliwość prowadzenia tzw. „innych form kształcenia”. Osoba, która ukończyła takie kształcenie, otrzymuje dokument potwierdzający jego ukończenie, którego rodzaj i wzór określa podmiot prowadzący tę formę kształcenia i do tych dokumentów uczelnie i inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki mogą stosować wytyczne dotyczące mikropoświadczeń (art. 162 i 163 ustawy PSWN). Za kształcenie to może być pobierana opłata.
- Przepisy dla tzw. „innych form kształcenia” nie określają:
  - minimalnego czasu trwania,
  - wymogu określenia efektów uczenia się i punktów ECTS,
  - poziomu wykształcenia kandydata do rozpoczęcia kształcenia,
  - możliwości pobrania opłaty za wydanie dokumentu potwierdzającego ukończenie innej formy kształcenia,
  - możliwości uwierzytelnienia dokumentu potwierdzającego ukończenie tej formy kształcenia.
- Uznawanie efektów uczenia się jest przewidziane w przepisach ustawy PSWN (art. 69 ust. 1 pkt 2 i art. 71). Zgodnie z tymi regulacjami jedną z form przyjęcia na studia jest potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów (z wyjątkiem programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów z art. 68 ust. 1 pkt 1 – 10). Potwierdzić można do 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. PSWN nie reguluje (nie zabrania) kwestii uznawania efektów uczenia się na poczet programu studiów.
- Polska Komisja Akredytacyjna (PKA) dokonuje oceny jakości kształcenia na studiach prowadzonych przez uczelnie (art. 241 PSWN) w formie oceny programowej (ocena jakości kształcenia na kierunku studiów) lub oceny kompleksowej (ocena działań na rzecz zapewniania jakości kształcenia w uczelni). Kształcenie na studiach prowadzi uczelnie (art. 53 ust. 1 PSWN). PKA nie ma kompetencji do oceny innych form kształcenia prowadzonych przez uczelnie.
- Na mocy art. 162 uczelnie mają w pełni prawo wydawania poświadczeń potwierdzających kompetencje nabyte w ramach różnych form edukacyjnych nieobjętych programem studiów.
- Art. 79 – uczelnie może pobierać opłaty za przeprowadzenie potwierdzenia efektów uczenia się.

¹⁵ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001668/U/D20181668Lj.pdf>

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/edukacja/wytyczne-w-zakresie-stosowania-mikroposwiadczen-w-instytucjach-szkolnictwa-wyzszego-i-nauki>

1.4.4. Strategia UW

Strategia UW na lata 2023 – 2032

Strategia Uniwersytetu Warszawskiego na lata 2023 – 2032¹⁷ określa cele (poniżej z zachowaną numeracją w dokumencie źródłowym) operacyjne mogące mieć odniesienie do zamysłu wdrażania mikropoświadczeń w Uniwersytecie Warszawskim i podjęcie stosownych działań w tym wymiarze. Są to następujące cele wskazane w sekcji „Wszechstronne wykształcenie”, stanowiące jeden z filarów Strategii:

1.1.3. Harmonijne wsparcie zdobywania przez osoby na wszystkich poziomach kształcenia, w tym doktoranckiego, wiedzy i umiejętności oraz rozwoju osobistego.

1.1.4. Metody dydaktyczne i sposoby weryfikacji efektów uczenia się wspierające aktywną postawę osoby uczącej się oraz zaangażowania jej w proces oceniania.

1.1.5. Kształcenie uniwersyteckie na wszystkich poziomach i we wszystkich formach odpowiadające potrzebom społecznym, w szczególności wynikającym z przemian gospodarczych, kulturowych i transformacji cyfrowej oraz dążenia do zrównoważonego rozwoju.

1.1.6. Kształcenie kompetencji uniwersalnych, z uwzględnieniem kompetencji miękkich, w tym kompetencji poznawczych, społecznych i cyfrowych.

1.1.7. Kształcenie kompetencji kluczowych: umiejętności uczenia się przez całe życie, świadomego kształtowania własnego rozwoju zawodowego i osobistego oraz wykorzystywania zdobytej wiedzy i umiejętności w różnorodnych kontekstach zawodowych i społecznych, w tym wielokulturowych.

1.1.9. Dbłość o uwzględnienie w procesie kształcenia innowacji dydaktycznych, interdyscyplinarności i międzyobszarowości, a także kluczowych potrzeb otoczenia społecznego i wyzwań cywilizacyjnych.

1.1.10. Rozwój instytucjonalnych ram partnerstwa z otoczeniem zewnętrznym w obszarze kształcenia: tworzenie i ewaluacja programów studiów.

1.1.12. Rozwijanie formuł i mechanizmów współpracy z sektorem edukacyjnym, a zwłaszcza z systemem oświaty, w tym współtworzenie programów kształcenia, popularyzacja nauki, promocja studiów na UW oraz kształcenie kadry nauczycielskiej.

1.1.13. Zapewnienie warunków poziomej i pionowej mobilności pomiędzy instytucjami i programami poprzez modularyzację oraz krótkie formy kształcenia, a także rozwój narzędzi uznawania, walidacji i akredytacji uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego.

1.1.14. Rozwój procedur uznawania efektów uczenia się oraz kwalifikacji osób uczących się pochodzących z innych kontekstów edukacyjnych, nietradycyjnych uczących się, migrantów i migrantek, w duchu Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (tzw. konwencja lizbońska).

1.1.15. Zapewnienie dostępu do informacji, doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wsparcia mentorskiego dla umożliwienia jak najlepszego, zindywidualizowanego wyboru ścieżek edukacyjnych.

1.5. Umiejscowienie oferty UW w krajowym i europejskim systemie mikropoświadczeń

Jest zdecydowanie zbyt wcześnie na to, aby określić miejsce mikropoświadczeń oferowanych przez Uniwersytet Warszawski w krajowym i europejskim systemie. Praktycznie żadna z polskich uczelni nie może się pochwalić w pełni wdrożonym systemem takich krótkich form kształcenia, a kursy prowadzące do nadania mikropoświadczenia są oferowane incydentalnie, często jako efekt współpracy w ramach sojuszy uniwersytetów europejskich.

¹⁷ <https://monitor.uw.edu.pl/Lists/Uchway/Attachments/6626/M.2023.245.U.299.pdf>

1.6. Przegląd dobrych praktyk krajowych i zagranicznych w szkołach wyższych

(Dobre) praktyki w zakresie projektowania i wdrożenia mikropoświadczeń w Polsce w dużej mierze związane są ze współpracą uczelni w ramach sojuszy uniwersytetów europejskich. Sojusze są siłą napędową wdrażania mikropoświadczeń, np. Politechnika Warszawska w ramach sojuszu ENHANCE, Politechnika Łódzka w ramach sojuszu ECIU, Uniwersytet Jagielloński w ramach sojuszu UNA EUROPA.

Uniwersytet Warszawski w ramach Sojuszu 4EU+ uczestniczył w opracowaniu opublikowanego w grudniu 2022 r. Position Paper on Micro-credentials¹⁸ stanowiska Sojuszu dotyczącego wdrożenia mikropoświadczeń w uczelniach Aliansu.

W dokumencie tym uznano zasadność stosowania wspólnego europejskiego podejścia do mikropoświadczeń, które umożliwi skuteczną współpracę transgraniczną w obszarze krótkich form kształcenia pomiędzy uczelniami europejskimi, jak również pozwala na przenoszalność poświadczeń. Sformułowano szereg, zgodnych z definicją przyjętą w Zaleceniu Rady UE, zasad dotyczących mikropoświadczeń wydawanych w Sojuszu. I tak kursy prowadzące do uzyskania mikropoświadczenia będą wymagały nakładu pracy pomiędzy 1 a 15 ECTS, będą interdyscyplinarne, zorientowane na kształtowanie praktycznych, transwersalnych (uniwersalnych) umiejętności, podejście dydaktyczne będzie opierało się na konstruktywnym dopasowaniu: zgodności efektów uczenia się z aktywnościami dydaktycznymi oraz metodami i formami oceniania, stosowane będą metody PBL i CBL (project based learning i challenge based learning), studenci studiów I i II stopnia oraz doktoranci będą głównymi grupami docelowymi krótkich form kształcenia i certyfikowania, jak również obecni na rynku pracy specjaliści pragnący doskonalić swoje kompetencje lub przekwalifikować się, mikropoświadczenia będą docelowo wydawane cyfrowo, lecz do czasu zidentyfikowania najlepszego rozwiązania cyfrowego będą wydawane jako PDF oraz zamieszczone w portfolio osoby uczącej się.

W dokumencie tym odniesiono się również do kryteriów jakościowych dotyczących mikropoświadczeń sformułowanych w Zaleceniu Rady Europejskiej: system zapewniania jakości oparty jest na ESG EHEA, przejrzystość systemu mikropoświadczeń opiera się na ECTS oraz przypisaniu do poziomu ram kwalifikacji, relewantność (znaczenie) mikropoświadczeń wynika z ustaleń z interesariuszami, społecznych potrzeb i oczekiwań, system oceniania jest oparty na przejrzystych standardach i powiązany jest z efektami uczenia się i aktywnościami dydaktycznymi, mikropoświadczenia stanowią element elastycznych ścieżek kształcenia, kursy powinny być modułowe, o jednakowej wielkości, samodzielne i dające się składać w większe poświadczenia, mikropoświadczenia mogą być uznawane dla celów akademickich lub zawodowych, są własnością osoby uczącej się i mogą być gromadzone i udostępniane poprzez cyfrowe portfele. Wykorzystywana infrastruktura powinna zapewniać interoperacyjność, autentyczność posiadacza i instytucji wydającej mikropoświadczenie oraz wiarygodność. Mikropoświadczenia powinny być oparte na podejściu zorientowanym na studenta/osobę uczącą się, co oznacza, że należy zapewnić udział studentów we wszystkich fazach ich tworzenia i wdrażania. Należy zapewnić informację, pomoc i doradztwo studentom/osobom uczącym się.

Sojusz 4EU+ złożył do KE wniosek o finansowanie projektu pt. 4EU+ Micro Credential Integration (4EUPlusMICI), którego celem jest wsparcie europejskiej zielonej i cyfrowej transformacji poprzez wdrożenie elastycznych mikropoświadczeń i stworzenie paneuropejskiego systemu projektowania, wydawania i uznawania mikropoświadczeń w obszarze kompetencji zielonych i cyfrowych, promujących zatrudnialność, mobilność zawodową oraz przedsiębiorczość.

Politechnika Warszawska w ramach Sojuszu ENHANCE¹⁹ jest liderem wielu działań opisanych w strategii edukacyjnej konsorcjum, w tym odpowiada za opracowanie i wydawanie

¹⁸ https://4euplus.eu/4EU-466-version1-position_paper_microcredentials.pdf

¹⁹ <https://www.cwm.pw.edu.pl/en/ENHANCE>

mikropoświadczeń. Na szczególną uwagę zasługują następujące programy certyfikacyjne (por. załącznik 20231030_1_Dobre praktyki Politechnika Warszawska (1).pdf):

- **ENHANCE Certificate on Climate Action (ECCA)**²⁰ to mikropoświadczenie, które zapewni studentom niezbędną wiedzę i umiejętności dotyczące zmian klimatycznych oraz narzędzia, dzięki którym będą oni mogli projektować i prototypować różne rozwiązania dla klimatu.
- **ENHANCE Certificate in Higher Education Teaching**²¹ jest przeznaczony dla nauczycieli akademickich, będących na różnych etapach kariery akademickiej. Mikropoświadczenie uzyskane w ramach tego certyfikatu sprzyja rozwojowi zawodowemu nauczycieli poprzez poszerzanie wiedzy i umiejętności dotyczących metod nauczania akademickiego.

W ramach sojuszu UNA EUROPA²², którego członkiem jest także Uniwersytet Jagielloński, oferowany jest moduł Micro-credential in Sustainability, który składa się z 5 MOOCs (Massive Open Online Courses), do których przypisanych jest 10 ECTS. Po zakończeniu kursu wstępnego, do dyspozycji uczących się są 4 dodatkowe kursy obejmujące tematykę z zakresu środowiska, ekonomicznych i społecznych wymiarów Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (United Nations Sustainable Development Goals)²³.

Ofertę UNA EUROPA należy traktować jako przykład dobrej praktyki ze względu na strukturę kursu (możliwość złożenia większego certyfikatu z mniejszych mikropoświadczeń) oraz aktualność i relewantność tematyki.

Politechnika Śląska – przykład wdrożenia mikropoświadczeń dostępnych dla ogółu studentów²⁴

Politechnika Śląska daje studentom nowe możliwości rozwoju poprzez zdobywanie mikropoświadczeń. W roku akademickim 2023/24 po raz pierwszy studenci wszystkich kierunków studiów stacjonarnych mogli otrzymać mikropoświadczenia (*micro-credential*), zaliczając dodatkowe zajęcia z uczelnianej bazy zajęć obieralnych, które muszą pochodzić spoza programu studiów.

Zagraniczne dobre praktyki

Wśród wyróżniających się, a być może niedoścignionych dobrych praktyk, należy wymienić przykład **irlandzkiego szkolnictwa wyższego**, gdzie uruchomiono, na zasadach pełnej współpracy i niekonkurowania, zintegrowaną ofertę mikropoświadczeń oferowanych przez irlandzkie szkoły wyższe.

Projekt Microcreds²⁵ stanowi przykład systemowego rozwiązania w skali kraju, kierowanego przez Irish Universities Association (IUA) w partnerstwie z siedmioma uniwersytetami: University College Dublin, University College Cork, University of Limerick, Trinity College Dublin, Dublin City University, University of Galway oraz Maynooth University.

W ramach tego ambitnego, pięcioletniego (2020-2025), opiewającego na 12,3 milionów euro projektu Irlandczycy jako pierwsi w Europie wdrożyli spójny, zintegrowany w skali kraju system mikropoświadczeń akredytowanych i opartych na zasadach zapewniania i doskonalenia jakości.

---

²⁰ <https://www.ecca.enhance.pw.edu.pl/>

²¹ <https://www.chet.enhance.pw.edu.pl/>

²² <https://www.una-europa.eu/study/microcredential-sustainability>

²³ <https://sdgs.un.org/goals>

²⁴ https://www.polsl.pl/ps_aktualnosci/zapisy-dla-studentow-na-dodatkowe-kursy-konczace-sie-cyfrowym-mikroposwiadczeniem/

²⁵ <https://microcreds.ie/>

Wszystkie uczelnie współpracują w procesie projektowania, pilotowania i oceniania kursów i mikropoświadczeń, mając na celu rozwój LLL i LWL (lifelong learning and lifewide learning), umożliwiające osobie uczącej się osiągnięcie celów edukacyjnych poprzez udział w krótkich formach kształcenia we własnym tempie i przez siebie wyznaczonym czasie. Mikropoświadczenia mogą składać się na większe poświadczenia i dyplomy, tak jak to się dzieje np. w uczelniach amerykańskich, australijskich, nowozelandzkich.

ECIU University²⁶, z którym współpracuje Politechnika Łódzka w ramach sojuszu uniwersytetów europejskich, uczelnia pionierska i innowacyjna nie tylko w obszarze mikropoświadczeń, jako pierwsza w Europie wydaje scentralizowane mikropoświadczenia opatrzone e-pieczczęcią z wykorzystaniem platformy EDC (European Digital Credentials)²⁷. Dzięki temu osoby uczące się otrzymują niepodrabialne i odporne na manipulacje poświadczenia zgodne z europejskim standardem, zgodne ze standardami zapewniania jakości.

Massachusetts Institute of Technology (MIT)

Mikrokursy oferowane w amerykańskich uczelniach kończą się wydaniem certyfikatu (mikropoświadczenia) z możliwością gromadzenia ich na poczet dyplomu licencjata lub magistra w danej ścieżce tematycznej. Kursy takie często są oferowane poprzez platformę e-learningową²⁸.

Zakres tematyczny kursów najczęściej dotyczy takich obszarów, jak informatyka, analiza danych i statystyka, zarządzanie biznesem, ekonomia i finanse, inżynieria i produkcja, edukacja. W ofercie pojawiają się także kursy z obszaru medycyny (np. analiza danych zdrowotnych, biostatystyka, badania kliniczne, epidemiologia, urządzenia medyczne).

Dobrym przykładem są kursy dostępne w MIT. Certyfikat programu MicroMasters²⁹ uzyskany z MIT Open Learning to certyfikat zawodowy i akademicki dla osób uczących się online z dowolnego miejsca na świecie. Udział w programie polega na ukończeniu serii kursów online dla absolwentów prowadzonych przez instruktorów MIT za pośrednictwem edX lub MITx Online. Osoby posiadające mikropoświadczenia, potwierdzające ukończenie kursu, mogą ubiegać się o udział w przyspieszonym programie studiów magisterskich w MIT i innych szkołach wyższych. Mikropoświadczenia są uznawane przez pracodawców w danej branży, którzy niejednokrotnie współpracowali przy tworzeniu kursów. Osoby posiadające certyfikaty programu MicroMasters mogą zostać także członkami Stowarzyszenia Absolwentów MIT.

---

²⁶ <https://www.eciu.eu/news/a-milestone-reached-eciu-university-is-the-first-european-alliance-to-issue-e-sealed-micro-credentials>

²⁷ <https://europa.eu/europass/en/stakeholders/european-digital-credentials>

²⁸ <https://www.edx.org/masters/micromasters>

²⁹ <https://micromasters.mit.edu/>

Część 2. Oferta dydaktyczna UW a rozwój krótkich form kształcenia

2.1. Dotychczasowa oferta dydaktyczna w zakresie krótkich form kształcenia

2.1.1. Oferta dydaktyczna wydziałów

Analizę oferty dydaktycznej spełniającej kryteria krótkich form kształcenia oraz wydawanych w Uniwersytecie Warszawskim certyfikatów potwierdzających ukończenie takich form kształcenia przeprowadzono na podstawie ankiety przesłanej do KJD.

W dniach 2 – 23 lutego 2024 r. przeprowadzono ankietę dotyczącą tematu mikropoświadczeń. Ankieta została rozesłana do trzech grup interesariuszy: studentów, kierowników jednostek dydaktycznych oraz interesariuszy wewnętrznych. Treści pytań były dostosowane do profilu odbiorców ankiety. Studentów pytano o długość oraz tematykę proponowanych kursów. Kierowników jednostek dydaktycznych pytano o aspekty formalne związane z prowadzeniem krótkich form kształcenia. Interesariusze wewnętrzni natomiast byli pytani o motywację do rozpoczęcia kształcenia na kursach oraz korzyści wynikające z uczestnictwa w takich kursach.

Studenci opowiedzieli się za uruchomieniem oferty kursów prowadzących do nadania mikropoświadczeń w Uniwersytecie Warszawskim.

Kierownicy jednostek dydaktycznych wypowiedzieli się na temat funkcjonujących obecnie oferowanych krótkich form kształcenia. Wskazali, że w większości prowadzone są takie krótkie formy kształcenia, jak studia podyplomowe, szkoły letnie i zimowe oraz kursy. W większości inicjatywy te zgłaszane są przez nauczycieli akademickich lub studentów, w mniejszym stopniu przez rady interesariuszy.

Obecnie wydawane poświadczenia to przeważnie świadectwa, zaświadczenia, dyplomy lub certyfikaty, wydawane wyłącznie w formie papierowej, bez określonego terminu obowiązywania. Na pytanie „Czy dokument jest przechowywany w bazie danych lub archiwizowany w inny sposób?” odpowiedzieli, że świadectwa oraz dyplomy są archiwizowane w teczce słuchacza, podczas gdy reszta dokumentów nie jest archiwizowana. Według badanych, instytucje uznające wydawane poświadczenia to głównie wydająca poświadczenie instytucja prowadząca studia oraz pracodawcy, w mniejszym stopniu inne uczelnie. Sam dokument zawiera tytuł kursu, nazwę jednostki, czas trwania krótkiej formy kształcenia (liczba godzin) oraz formę uczestnictwa w kursie (stacjonarną, zdalną lub hybrydową). Dodatkowo, niektóre dokumenty nie określają punktacji ECTS (50%), treści kształcenia, poziomu PRK, efektów uczenia się ani sposobów weryfikacji ich opanowania. W większości dokumentów podana jest ocena końcowa, jednakże bez odniesienia do stosowanej skali ocen. Na żadnym z wydawanych certyfikatów nie są zawarte standardy ani metody zapewnienia jakości kształcenia.

Interesariusze wewnętrzni, przedstawiciele Biura Karier Uniwersytetu Warszawskiego, wydziałowych biur karier, Uniwersyteckiego Centrum Wolontariatu oraz Inkubatora UW wskazali główne potrzeby i motywacje skłaniające osoby uczące się do podjęcia kształcenia w trybie pozaformalnym w celu uzyskania mikropoświadczenia. Główne czynniki motywujące do podjęcia kształcenia to zmiana zawodu, awans zawodowy, eksplorowanie nowych obszarów i sprawdzanie, czy są one potrzebne dla własnego rozwoju. Jako najważniejszą wartość wskazali zdobycie certyfikatu uznawanego przez pracodawców, możliwość uczenia się w wybranym czasie i tempie oraz prestiż instytucji edukacyjnej. Jako główne niedostatki mikropoświadczeń wskazali brak możliwości ich uznawania przez instytucje edukacyjne. Zdaniem respondentów kursy powinny trwać od miesiąca do 3 miesięcy, przy czym

wskazano także zainteresowanie intensywnymi kursami trwającymi krócej niż miesiąc. Kursy powinny być prowadzone w formie hybrydowej bądź zdalnej.

Żaden z elementów realizowanej przez jednostki dydaktyczne oferty krótkich form kształcenia nie spełnia kryteriów kursów, których ukończenie może prowadzić do nadania mikropoświadczenia. Również wydawane przez jednostki dydaktyczne certyfikaty nie spełniają kryteriów mikropoświadczeń. Brakuje w nich zwłaszcza określenia efektów uczenia się, nakładu pracy niezbędnego do ich opanowania, opisu aktywności edukacyjnych oraz sposobów weryfikacji opanowania zakładanych efektów uczenia się.

Stwierdzony brak zgodności oferowanych kursów oraz wydawanych certyfikatów ze standardami określonymi dla mikropoświadczeń przekonuje, że istniejącej oferty nie powinno się przekształcać w mikropoświadczenia ze względu na nieekonomiczność i nieracjonalność takiego działania.

Bardzo podobnie przedstawia się sytuacja odnośnie wdrożenia mikropoświadczeń lub oferty spełniającej standardy mikropoświadczeń w całym polskim szkolnictwie wyższym.

Odpowiedzi na ankietę dotyczącą mikropoświadczeń, opracowaną w 2023 r. przez Instytut Badań Edukacyjnych, udzieliło 108 respondentów, z czego tylko 19 podmiotów wydaje mikropoświadczenia, a jedynie 4 w formie cyfrowej jako pdf. Wśród przyczyn niewielkiego zainteresowania instytucji szkolnictwa wyższego mikropoświadczeniami i bardzo skromnej oferty wskazywano zbyt duży nakład pracy związanej z jej wdrożeniem, brak wyraźnego zainteresowania i zapotrzebowania interesariuszy.

2.1.2. Oferta dydaktyczna UOUW

W ofercie Uniwersytetu Otwartego Uniwersytetu Warszawskiego (UOUW) znajdują się krótkie formy kształcenia, przede wszystkim kursy trwające od 20 do 60 godzin akademickich realizowane w formie online i stacjonarnej, a także szkolenia dla firm.

Krótkie formy kształcenia w UOUW są skierowane do:

- Osób dorosłych pragnących poszerzyć swoje horyzonty lub zdobyć nowe umiejętności.
- Profesjonalistów chcących podnieść swoje kwalifikacje zawodowe.
- Młodzieży od 16 roku życia i studentów poszukujących dodatkowych umiejętności poza formalnym programem studiów.
- Seniorów pragnących aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym.

UOUW stosuje różnorodne metody nauczania tak, aby jak najlepiej dostosować się do potrzeb uczestników:

- Wykłady
- Warsztaty – praktyczne zajęcia umożliwiające aktywne zdobywanie umiejętności.
- Kursy online – umożliwiające aktywną naukę zdalnie, co jest wygodne dla osób pracujących lub mieszkających poza Warszawą.
- Seminaria i dyskusje – interaktywne formy zajęć sprzyjające wymianie poglądów i doświadczeń.

Kursy UOUW

Nauka w Uniwersytecie Otwartym UW odbywa się w systemie trymestralnym. Kursy są realizowane w ramach sześciu Dziedzin Wiedzy: *Kultury i Idee, Języki Świata, Człowiek i Społeczeństwo, Prawo, Biznes i IT, Nauka i Środowisko oraz Rekreacja i Hobby.*

W każdym roku akademickim liczba słuchaczy UOUW oscyluje między 13.000 a 14.000 osób. Największym powodzeniem cieszą się kursy z zakresu języków obcych (realizowane na różnych poziomach, część z nich porusza ściśle zagadnienia językowe lub branżowe, inne eksponują tematy związane z kulturą, społeczeństwem, czy historią), następnie z dziedziny *Człowiek i Społeczeństwo* oraz *Prawo, Biznes i IT*.

Słuchacze UOUW po zakończonych kursach mogą otrzymać potwierdzenie udziału w zajęciach na dwa sposoby:

1. Wszyscy słuchacze, których frekwencja na zajęciach wyniosła minimum 50%, mogą otrzymać zaświadczenie w formie pamiątkowego dyplomu uczestnictwa. Jest on wydawany bezpłatnie na wniosek słuchacza.
2. Słuchacze, których frekwencja na kursie wyniosła przynajmniej 60%, mogą przystąpić do dodatkowo płatnego egzaminu po zakończonych zajęciach. Pozytywne zakończenie procedury egzaminacyjnej skutkuje wydaniem certyfikatu UOUW, który stanowi poświadczenie zdobytej wiedzy i umiejętności.

W ostatnim czasie odnotowuje się sukcesywny spadek zarówno liczby wydawanych dyplomów, jak też certyfikatów. Jedną z przyczyn tego zjawiska może być mała użyteczność tych dokumentów np. na rynku pracy oraz niewielka możliwość ich wykorzystania np. w procedurze potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów.

Mimo odnotowywanych spadków dotyczących zainteresowania uzyskaniem certyfikatu, najwięcej z tych dokumentów wydawanych jest w zakresie dziedziny *Prawo, Biznes i IT*.

Szkolenia UOUW

Uniwersytet Otwarty UW od kilku lat organizuje szkolenia dla firm oraz instytucji. W ofercie znajdują się zarówno pojedyncze szkolenia, jak i całe moduły szkoleniowe. Szkolenia zamknięte są realizowane w trzech formach:

- szkolenia, będące odpowiednikiem kursów oferowanych przez Uniwersytet Otwarty UW dla indywidualnie zrekrutowanych słuchaczy;
- szkolenia szyte na miarę, które obejmują różne bloki tematyczne;
- szkolenia specjalistyczne, będące odpowiedzią na specjalne potrzeby klienta.

Programy szkoleń są każdorazowo ustalane we współpracy pomiędzy Uniwersytetem Otwartym UW, odbiorcą szkolenia, a wykładowcą. Uniwersytet Otwarty UW dokłada wszelkich starań, aby program jak najbardziej odpowiadał potrzebom klienta.

Po zakończeniu szkolenia każdy uczestnik otrzymuje dyplom uczestnictwa. Osobom zainteresowanym bardziej prestiżową formą potwierdzenia efektów kształcenia UOUW oferuje możliwość otrzymania certyfikatu. Dokumenty drukowane są przez Państwową Wytwórnę Papierów Wartościowych S.A.

2.2. Potrzeby potencjalnych odbiorców mikropoświadczeń

2.2.1. Potrzeby osób studiujących na UW

Osoby studiujące, które wypowiedziały się w ankiecie, o której mowa w sekcji 2.1, jednoznacznie wskazały, że wdrożenie mikropoświadczeń w Uniwersytecie Warszawskim byłoby korzystne. Jako podmioty decyzyjne do uruchomienia kursów prowadzących do uzyskania mikropoświadczenia wskazali: Samorząd Studencki, absolwentów, otoczenie społeczno-gospodarcze oraz wydziały. Uznali, że takie kursy powinny być dostępne nie tylko dla studentów, ale także dla absolwentów, osób pracujących i osób uczących się przez całe życie.

Kurs powinien trwać od tygodnia do maksymalnie jednego semestru, w zależności od tematyki, i powinien odbywać się w formie zdalnej lub hybrydowej. Według badanych, tematyka kursów powinna być związana z kierunkiem studiów, dotyczyć kompetencji XXI wieku, takich jak sztuczna inteligencja i kompetencje cyfrowe, a treści powinny być przekazywane w praktyczny sposób. Jako inne popularne tematy kursów studenci wskazali: społeczeństwo obywatelskie, programy komputerowe (Excel, Python), edukację klimatyczną, autoprezentację oraz pisanie tekstów. Ponadto, studenci wskazali, że kursy prowadzące do nadania mikropoświadczenia powinny być bezpłatne. Efekty uczenia się określone w mikropoświadczeniach powinny być uznawane przez pracodawców, jak i na poczet studiów. Poświadczenia powinny być wydawane bezterminowo lub w określonych przypadkach, jeśli zakres poświadczenia dotyczy obszarów, które ulegają ciągłym zmianom (np. aspekty AI) z ograniczonym terminem ważności.

2.2.2. Potrzeby słuchaczy UOUW (edukacja pozaformalna)

Analiza potrzeb słuchaczy UOUW jako potencjalnych odbiorców mikropoświadczeń

Słuchaczką/słuchaczem UOUW może zostać każda osoba bez względu na posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe i miejsce zamieszkania. Jedynym wymogiem jest ukończenie 16. roku życia.

Z oferty UOUW korzystają głównie osoby w wieku 20-50 lat. Najliczniej reprezentowana jest grupa osób w wieku 31-40 lat. Zdecydowaną większość słuchaczy Uniwersytetu Otwartego stanowią kobiety, aczkolwiek w ostatnim okresie odnotowuje się nieznaczny (1,5 %) wzrost liczby mężczyzn.

Charakterystyka odbiorców

Odbiorcy UOUW charakteryzują się zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i zawodowymi. Większość odbiorców stanowią osoby zainteresowane krótkimi formami edukacyjnymi popularyzującymi naukę oraz uczenie się przez całe życie.

Grupy odbiorców

- Osoby dorosłe, które zakończyły już formalne kształcenie, ale chcą rozwijać swoje zainteresowania, aktualizować posiadaną wiedzę, zdobywać nowe umiejętności.
- Profesjonaliści i specjaliści, chcący podnosić swoje kwalifikacje zawodowe, zdobywać nowe kompetencje, które mogą wykorzystać w swojej pracy (w tym osoby poszukujące zmiany zawodowej). Osoby te uczestniczą w kursach oraz – za pośrednictwem swoich pracodawców – w szkoleniach dla firm.

- Pasjonaci uczenia się przez całe życie, zainteresowani rozwojem osobistym, którzy z własnej inicjatywy chcą zgłębiać wiedzę na temat interesujących ich dziedzin, rozwijać hobby, nawiązać nowe znajomości.
- Osoby uczące się – maturzyści, studenci, którzy chcą poznać wykładowców, zaliczyć przedmiot lub egzamin z języka obcego na UW.

Potrzeby i motywacje odbiorców

Główne powody, którymi kierują się słuchacze podejmując decyzję o uczestnictwie w kursach Uniwersytetu Otwartego to:

- wysoka jakość edukacyjna, kursy i szkolenia prowadzone przez wykładowców akademickich UW,
- dostępność kursów online,
- rozwijanie zainteresowań,
- zdobycie nowych kompetencji zawodowych poprzez uzyskanie certyfikatu ukończenia kursu/szkolenia w UOUW,
- zmiana zawodu,
- możliwość zaktualizowania wiedzy,
- realizowanie pasji uczenia się przez całe życie,
- eksplorowanie nowych obszarów i dziedzin,
- networking – możliwość nawiązania nowych znajomości i kontaktów zawodowych.

Warte rozważenia jest zróżnicowanie kursów oferowanych przez UOUW na te, które kończyłyby się uzyskaniem mikropoświadczeń na wzór kursów certyfikowanych (np. realizowanych przez podmioty komercyjne) oraz te, których celem jest popularyzacja nauki. Kończyłyby się one uzyskaniem przez uczestnika/słuchacza cyfrowej odznaki (badges), poświadczającej jedynie udział w kursie.

Wszystkie kursy, zarówno te, które kończyłyby się uzyskaniem mikropoświadczenia, jak też te, po ukończeniu których słuchacz otrzymywałby cyfrową odznakę, spełniałyby ustalone standardy zapewnienia jakości. Mikropoświadczenia i odznaki zastąpiłyby funkcjonujące obecnie dyplomy uczestnictwa i certyfikaty.

W ofercie dydaktycznej UOUW odnaleźć można szereg kursów, prowadzonych przez różnych wykładowców, które mogłyby tworzyć moduły obejmujące szersze zagadnienia przedstawione w różnych kontekstach i z różnych punktów widzenia (np. kursy z prawa pracy, dotyczące AI, zagadnień związanych z marketingiem itp.). Istotne wydaje się stworzenie swoistej mapy modułów kursowych – konfiguracji umiejętności. Ukończenie przez słuchacza wszystkich kursów wchodzących w skład danego modułu oraz zweryfikowanie i potwierdzenie osiągniętych efektów uczenia się byłoby podstawą do wydania mikropoświadczenia potwierdzającego nabyte kompetencje.

Mikropoświadczenia mogłyby być też wydawane osobom chętnym, które spełniłyby określone i ustalone warunki, po zakończeniu szkoleń organizowanych dla firm i instytucji. Wydaje się, że podniosłoby to w znaczący sposób atrakcyjność i prestiż tej propozycji dydaktycznej Uniwersytetu Otwartego UW.

2.2.3. Potrzeby szkoleniowe pracowników UW

Biuro Spraw Pracowniczych UW organizuje szkolenia zarówno dla nauczycieli akademickich³⁰, jak i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi³¹, które od lat cieszą się niezmiennie wysokim zainteresowaniem. Ponadto Biuro Spraw Pracowniczych, we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi UW, organizuje cykle szkoleniowe, które kończyły się przyznaniem certyfikatu ukończenia. Działania tego rodzaju zostały ocenione przez uczestników jako przydatne w codziennej pracy. Należą do nich: „Akademia Dziekanów”, „Akademia Liderów”, „Młodzi Dydaktycy”, „Akademia Zarządzania Dydaktyką Akademicką”. Poniżej opisano specyfikę wybranych cykli szkoleniowych, które mogłyby stać się przedmiotem form kształcenia prowadzących do mikropoświadczeń.

Na szczególną uwagę zasługuje program „Młodzi Dydaktycy”, skierowany do osób na początku swojej kariery dydaktycznej. Uczestnicy i uczestniczki programu biorą udział w cyklu szkoleń i indywidualnym tutoringu dydaktycznym, podczas którego doświadczeni dydaktycy dzielą się swoimi doświadczeniami w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Wśród szkoleń, prowadzonych w formie warsztatowej, znajdują się m.in.: „Wprowadzenie do dydaktyki akademickiej” oraz „Komunikacja i Techniki prezentacji”.

Innym przykładem jest „Akademia Liderów”, realizowana w ramach Programu zintegrowanych działań na rzecz Uniwersytetu Warszawskiego (ZIP), której celem jest rozwój kluczowych kompetencji kadry kierowniczej Uniwersytetu Warszawskiego. Cele szczegółowe Akademii to:

- kształtowanie kompetencji kierowniczych, postaw sprawczości i odpowiedzialności
- budowanie kompetencji wspierania pracowników – ich rozwoju oraz kompetencji istotnych w procesach zmian
- umożliwienie integracji, budowania współpracy i zaufania pomiędzy kadrami różnych jednostek
- przygotowanie przyszłych liderów do pełnienia funkcji przywódczych
- kształtowanie postaw otwartości i elastyczności, sprzyjających sprawności organizacyjnej, uwalnianiu potencjału i atrakcyjności UW jako pracodawcy.

Kolejnym przykładem cyklu szkoleń i warsztatów jest „Akademia Zarządzania Dydaktyką Akademicką”, adresowana do kierowników jednostek dydaktycznych, a w części także do przewodniczących i wiceprzewodniczących rad dydaktycznych oraz kierowników studiów. Głównym celem Akademii jest wzmocnienie kierowników jednostek dydaktycznych w pełnionej przez nich funkcji poprzez zwiększenie wiedzy i umiejętności w odniesieniu do zakresu ich kompetencji i odpowiedzialności. Oferowane w ramach Akademii szkolenia i warsztaty to przede wszystkim odpowiedź na potrzebę profesjonalnego przygotowania do kierowania jednostkami dydaktycznymi we wszystkich istotnych wymiarach – od współpracy i współdziałania z innymi podmiotami statutowymi (przede wszystkim z kierownikami jednostek organizacyjnych), po rozstrzyganie spraw studenckich, organizowanie dydaktyki i dbałość o jakość kształcenia. Program Akademii składa się z 4 merytorycznych modułów:

1. Pozycja statutowa KJD. Kompetencje i obowiązki w świetle uregulowań uniwersyteckich.
2. Rozstrzyganie spraw studenckich.
3. Organizowanie dydaktyki i nadzór nad jakością kształcenia.
4. KJD jako menedżer – zarządzanie sobą i zespołem.

³⁰ <https://rekrutacja-i-rozwoj.bsp.uw.edu.pl/szkolenia-dla-nauczycieli-akademickich/>

³¹ <https://rekrutacja-i-rozwoj.bsp.uw.edu.pl/szkolenia-dla-pracownikow-administracji-bibliotekarzy-i-obslugi/>

Program czwartego modułu programu został opracowany we współpracy z Międzynarodowym Centrum Zarządzania przy Wydziale Zarządzania UW.

Innym przykładem jest „Akademia Dziekanów”, adresowana do kadry zarządzającej uczelni, tj. dziekanów, prodziekanów i dyrektorów jednostek organizacyjnych uczelni. Program obejmuje ok. 100 godzin zajęć, podczas których poruszane są zagadnienia związane z zarządzaniem strategicznym, finansami, zarządzaniem procesami oraz zarządzaniem zespołem. Główne cele programu to:

- Integracja Zespołu Rektorskiego i zespołu Dziekanów wokół realizacji celów Uniwersytetu Warszawskiego.
- Stworzenie przestrzeni do dyskusji na ważne dla UW tematy oraz platformy wymiany doświadczeń pomiędzy jednostkami.
- Doskonalenie kompetencji zarządczych.
- Usystematyzowanie wiedzy i poznanie najnowszych trendów, koncepcji, narzędzi i tzw. najlepszych praktyk w dziedzinie zarządzania.

Program jest zaproszeniem do dyskusji na temat rozwoju Uniwersytetu. Do poprowadzenia zajęć w ramach Akademii Dziekanów zapraszani są eksperci i wykładowcy współpracujący z Międzynarodowym Centrum Zarządzania, a także eksperci UW, znający wewnętrzne regulacje i praktyki, a także plany ich rozwoju.

Na Uniwersytecie organizowane są także inne cykle szkoleniowe dla wybranych grup pracowniczych, których celem jest podniesienie kompetencji specyficznych dla wybranego obszaru działań zawodowych, np. cykle szkoleniowe dla pracowników dziekanatów z zakresu obsługi spraw studenckich, cykle szkoleniowe dla młodych badaczek itd.

Część 3. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym

3.1. Potrzeby instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego

W celu rozpoznania potrzeb w grupie pracodawców w dniach od 22 kwietnia do 10 czerwca 2024 r. zrealizowane zostało badanie przy użyciu ankiety online, w którym wzięło udział 59 osób, zrekrutowanych w pierwszej kolejności z wykorzystaniem baz przedsiębiorców współpracujących z Uniwersytetem Warszawskim w różnych obszarach, przede wszystkim za pośrednictwem biur karier. Dodatkową grupę stanowili przedstawiciele pracodawców – członkowie Konfederacji Lewiatan. Ze względu zarówno na wielkość objętej badaniem próby, jak i jej charakter, wyników badania nie należy traktować jako reprezentatywnych dla grupy przedsiębiorców, a ich interpretacja powinna mieć charakter jakościowy.

Umiejętności, wiedza i kompetencje na współczesnym rynku pracy

Odpowiadając na pytanie dotyczące umiejętności, wiedzy i kompetencji społecznych cenionych obecnie na rynku pracy respondenci często wskazywali na kompetencje społeczne, uniwersalne pod względem ich zastosowania w różnych obszarach zawodowych (takich jak np. kreatywność, umiejętność współpracy, otwartość na zmianę, empatia, asertywność, odporność na stres, odpowiedzialność). Pojawiały się też pewne szczególne umiejętności w tym obszarze, jak Nonviolent Communication (NVC).

Pojawiały się też takie aspekty, jak znajomość języków obcych czy obszar IT i nowych technologii, natomiast generalnie – ze względu na ogólny charakter pytania – przeważały aspekty związane z ogólnymi umiejętnościami społecznymi.

Zarówno w kontekście deficytów umiejętności w obszarze, z którym zawodowo związany jest respondent, najczęściej wymieniane były umiejętności interpersonalne, przy czym pojawiały się także kompetencje specyficzne dla danego obszaru (np. projekty unijne, finanse, podatki, rozliczenia, fakturowanie, negocjacje, publiczne zabieranie głosu itp.).

W sytuacji zatrudniania nowego pracownika kompetencje zawodowe stają się istotniejsze, jakkolwiek nadal niezwykle ważne pozostają umiejętności współpracy i komunikacji oraz tradycyjne cechy 'dobrego pracownika', takie jak sumienność, dyspozycyjność, pracowitość, ale też kreatywność. Istotna jest też potrzeba i umiejętność stałego uczenia się i związana z tym otwartość i elastyczność.

Postrzeganie propozycji mikropoświadczeń

Zdecydowana większość spośród 59 uczestniczących w badaniu osób nie słyszała wcześniej o mikrokwalfikacjach bądź mikropoświadczeniach. Jedynie 12 z nich odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Kluczowym źródłem wiedzy okazały się dla tych osób media branżowe, w tym w szczególności zawodowe media społecznościowe, co stanowi cenną wskazówkę dla przyszłego planowania kanałów komunikacji z grupą pracodawców. Warto przeanalizować w powyższym kontekście ewentualne korzyści dla marki Uniwersytetu Warszawskiego jako potencjalnego lidera w nowym podejściu do kształcenia.

Równocześnie po zapoznaniu się z krótką definicją mikropoświadczeń dla 61% badanych byłyby one wiarygodnym poświadczeniem zdobytych kwalifikacji w sytuacji zatrudniania nowego pracownika,

choć 51% wskazywało odpowiedź ostrożniejszą, czyli 'raczej wiarygodne'. Widać wyraźnie, że wizerunek mikropoświadczeń wymaga dopiero zbudowania, 25% badanych nie potrafiło ocenić potencjalnej wiarygodności nowego narzędzia.

Jedną z istotnych zalet nowej metody – czyli czas poświęcony na zdobycie mikropoświadczenia – stanowi równocześnie potencjalnie ważne ograniczenie. Z jednej strony krótkie formy pozwalają na szybkie uzupełnienie wiedzy i kompetencji w określonym zakresie, z drugiej, ze względu na założony krótki okres trwania, budzą wśród przedstawicieli pracodawców obawy co do powierzchowności i niekompletności.

Wśród najczęściej wymienianych zalet pojawiały się z jednej strony szybkość i elastyczność, z drugiej natomiast dopasowanie do obszaru wiedzy, konkretność przekazywanej wiedzy, odnoszenie się do wiedzy specjalistycznej. Mikropoświadczenia wydają się efektywnym narzędziem dla uzupełniania luk i potwierdzania kwalifikacji, dają też potencjał do rozwoju własnego i dobrego dopasowania do zainteresowań.

Oczywiście mogą mieć też potencjalne słabości, wśród których najczęściej wymieniano zbyt wąski zakres wiedzy, brak pogłębienia i – co się z tym wiąże – mała ilość wiedzy, a także czasu na utrwalenie praktycznego jej zastosowania. Może to stanowić wskazówkę do sposobu budowania oferty mikropoświadczeń i ukazywania ich w ekosystemie praktycznych, aplikacyjnych zastosowań i/lub w pakietach pozwalających na zdobycie szerszej wiedzy. Pojawiały się także obawy co do braku rozwiązań systemowych, czy braku uznania i przejrzystości, można natomiast mieć nadzieję, że tego typu obawy mogą być z czasem rozwiane umacnianiem się pozytywnego wizerunku i doświadczeniem własnym. Warto jednak odnotować, że zostało zauważone niebezpieczeństwo nadużyć – zbyt proste ukończenie kursu, czy nastawienie jedynie na zbieranie zaświadczeń, co z kolei pokazuje, jak ważne jest budowanie wizerunku mikropoświadczeń jako formy zakończonej walidacją zdobytej wiedzy, a nie jedynie wydaniem zaświadczenia o uczestnictwie.

Oczekiwania wobec mikropoświadczeń

Oczekiwania, jeżeli chodzi o obszary, których mogłyby dotyczyć mikropoświadczenia w ramach reprezentowanej przez respondentów branży, pokrywały się z wcześniej wymienionymi priorytetami dot. kompetencji tylko w pewnym zakresie. Przede wszystkim na górze listy znalazły się wskazania związane bardzo konkretnie z daną dziedziną. Trudno tutaj wskazać na podstawie relatywnie wąskiej próby konkretną specyfikację, pojawiały się tu między innymi kwestie prawne, techniki rekrutacyjne, umiejętności pedagogiczne (w tym także specyficzne, z zakresu pracy z dziećmi), praca laboratoryjna, muzealnictwo etc. Kolejną grupą były szeroko pojęte umiejętności społeczne i interpersonalne – tutaj również pojawiały się konkretne przykłady takich zagadnień (np. budowanie relacji, negocjacje, przekazywanie informacji, pobudzanie kompetencji, zarządzanie konfliktami w zespole, komunikowanie potrzeb i stawianie granic, radzenie sobie ze stresem w pracy etc.). Wyróżniającym się obszarem wskazań były też kompetencje cyfrowe, w tym umiejętność posługiwania się nowoczesnymi aplikacjami.

Spośród potencjalnie możliwych form kształcenia największe zaufanie w dalszym ciągu budzi forma stacjonarna (67,8% wskazań), co jednak może też wynikać z nadreprezentacji osób związanych z zawodami wychowawczymi i opiekuńczymi wśród badanych. Kolejne co do popularności formy to zdalna (55,9%), hybrydowa (54,2%) oraz ze wsparciem nauczyciela (50,8%). Wydaje się, że kwestia formy nie będzie kluczowa, jeśli chodzi o postrzeganie wiarygodności proponowanych kursów, raczej oczekiwania w tym zakresie mogą wiązać się z tematyką, której będą dotyczyły.

Jeżeli chodzi o hipotetyczną długość trwania kształcenia prowadzącego do mikropoświadczeń to dla większości badanych będzie ona miała wpływ na ocenę jakości. Wskazało tak 68% badanych, przy czym najczęściej pojawiającą się odpowiedzią na pytanie o wpływ długości trwania samego kształcenia na ocenę jakości mikropoświadczenia była odpowiedź 'raczej tak' (46% wskazań).

Mediana (czyli wynik poniżej i powyżej którego znajduje się 50% przypadków) dla wskazywanej minimalnej długości trwania procesu kształcenia wyniosła 22 godziny, natomiast dla optymalnego czasu trwania kształcenia – 35 godzin. Przy czym wskazana długość czasu trwania szkolenia wiązała się w ocenie ankietowanych z jakością kursu. I tak o ile w przypadku wskazań odpowiedzi, że długość trwania kształcenia 'raczej nie wiąże się' z jego jakością, mediana prognozowanej długości minimalnej wyniosła 15 godzin, zaś optymalnej 27,5 godzin, to dla odpowiedzi 'raczej tak' było to już odpowiednio 17,5 godzin dla długości minimalnej oraz 35 dla optymalnej, a dla odpowiedzi 'zdecydowanie tak' – czyli dla osób przywiązujących najwyższą wagę do czasu trwania kształcenia – mediana wyniosła odpowiednio 40 godzin dla minimalnego i 60 godzin dla optymalnego.

Biorąc pod uwagę pytaną grupę, nie jest zaskakującym fakt, że najczęściej wskazywanymi adresatami mikropoświadczeń są różne grupy pracujących dorosłych, zarówno powracających po przerwie na rynek pracy, jak i chcących poszerzyć kwalifikacje oraz zmieniających zawód (upskilling i reskilling). Natomiast w odpowiedzi na pytanie o jednego kluczowego odbiorcę najczęściej wskazywano dorosłych chcących poszerzyć swoje kwalifikacje (39%), zaś na drugim miejscu znaleźli się wchodzący na rynek absolwenci (20%) (przed innymi grupami pracujących dorosłych).

W odniesieniu do własnej firmy respondenci spośród możliwych do wyboru opcji potencjalnych mikropoświadczeń przydatnych pracownikom najczęściej wskazywali dwie pozycje – poszerzenie obecnych kompetencji zawodowych oraz kompetencje społeczne (obie wskazywane przez 74% badanych), co generalnie potwierdza obecne pozycjonowanie tej formy kształcenia.

Jeżeli chodzi o preferencje w zakresie częstotliwości tego typu kształcenia w odniesienia do pracowników firmy, najczęściej wskazywano odpowiedź 'po kilka godzin rozłożonych w ciągu miesiąca' (33%), na drugim miejscu była odpowiedź 'pojedyncze godziny rozłożone w dłuższym czasie' (22%), a następnie 'kilka godzin jednego dnia' (16%) i 'do 5 dni w jednym ciągu' (10%). Pozostałe odpowiedzi uzyskały pojedyncze wskazania.

Kluczowe kryteria oceny mikropoświadczeń

Najważniejszym kryterium oceny mikropoświadczenia w oczach osób badanych jest obszar, którego dane mikropoświadczenie dotyczy (na co wskazało 58%), zaś w drugiej kolejności aplikacyjność zdobytych kwalifikacji w miejscu pracy, co ponownie bezpośrednio nawiązuje do postrzegania tej formy kształcenia przede wszystkim w kontekście wzmocnienia kwalifikacji zawodowych. Wysoko wśród branych pod uwagę kryteriów oceny plasuje się także instytucja wydająca mikropoświadczenie (39% wskazań).

Uczelnie wyższe na tle innych instytucji potencjalnie wydających mikropoświadczenia ocenione zostały jako najbardziej wiarygodne. W sumie jako wiarygodne (zdecydowanie lub raczej) zostały ocenione przez 50 osób (zdecydowanie wiarygodne – 34, raczej wiarygodne – 16); następnie w kolejności ex aequo wyższe szkoły zawodowe i instytuty naukowe/badawcze otrzymały po 47 wskazań, w tym wyższe szkoły zawodowe: zdecydowanie wiarygodne – 24, raczej wiarygodne – 23, instytuty naukowe/badawcze: zdecydowanie wiarygodne – 32, raczej wiarygodne – 15.

Warto zwrócić uwagę, że na ocenę wiarygodności mikropoświadczenia może mieć wpływ zarówno jednostka poświadczająca, jak i sama osoba uczącego. Ważna jest wiedza praktyczna zdobyta przez osobę uczącą się oraz sam certyfikat, w tym wykaz konkretnych zdobytych umiejętności, których poświadczenie dotyczy. Pojawiały się także pojedyncze wskazania podkreślające wagę kwestii formalnych, takich jak zgodność z wytycznymi MEN, czy też wpis do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, co można interpretować jako potrzebę ogólnopolskiego/nadrzędnego uporządkowania kwestii tej nowej formuły zdobywania częściowych kwalifikacji.

88% odpowiadających na pytanie o wiarygodność UW w roli wydawcy mikropoświadczeń (51 osób spośród 57) potwierdziło jego wiarygodność, przy czym w oczach zdecydowanej większości jest on zdecydowanie wiarygodny (wskazało tak 74%).

Natomiast większość nie potrafiła wymienić co z dotychczasowej oferty można by zarekomendować do przekształcenia w formę mikropoświadczeń, wskazując na brak doświadczenia w tym zakresie. Wśród znanych niektórym uczestnikom badania przykładów oferty UW pojawiały się kursy i szkolenia, a spośród konkretnych obszarów także zajęcia Uniwersytetu Otwartego, zajęcia na Wydziale Zarządzania, studia podyplomowe, praktyki studenckie i absolwenckie oraz konkretne techniki badawcze nauczane przez naukowców praktyków.

Warto też zauważyć, że w kontekście potencjalnej możliwości uzyskania dyplomu na podstawie zebranych mikropoświadczeń, 46% respondentów ocenia klasycznie zdobyty dyplom jako bardziej wiarygodny, zdaniem 19% obie formuły byłyby równie wiarygodne, zaś 29% nie ma jeszcze zdania w tej sprawie. Jedynie 7% (4 osoby) wskazały, że dyplom na bazie mikropoświadczeń może być bardziej wiarygodny.

Na pytanie o relacje nowych form kształcenia do tradycyjnego programu studiów najczęściej osób wybrało odpowiedź, że powinna to być opcja dla chętnych (41%), na drugim miejscu – uzupełnienie programu w obecnej postaci (36%), a dopiero na trzecim, ze znacznie niższym poziomem wskazań – zastąpienie części programu (14%).

Finansowanie

Opinia biorących udział w badaniu pracodawców odnośnie możliwości partycypowania w kosztach mikropoświadczeń nie jest jednoznaczna. Jakkolwiek w pytaniu dotyczącym ogólnie sposobów finansowania wskazywano – wśród innych źródeł – na koszt pracodawcy kierującego do uzyskania mikropoświadczeń, to już w pytaniu o skłonność do ponoszenia takich kosztów przez pracodawców połowa odpowiedzi wskazywała na niezdecydowanie w tej kwestii (ani tak, ani nie), a jedynie 34% odpowiedziało twierdząco na to pytanie (przy czym zdecydowanie tak – jedynie 9%).

Jako kluczowe źródła finansowania wskazywano systemowe finansowanie z budżetu państwa (79%) oraz finansowanie projektowe (67%), a na trzecim miejscu – koszt pracodawcy kierującego do uzyskania mikropoświadczeń (64%). Prywatne indywidualne finansowanie uzyskało 43% wskazań, zaś budżet własny wydawcy mikropoświadczeń jedynie 22%. Pytanie było wielowyborowe.

Podsumowanie

Jakkolwiek całość odpowiedzi wskazuje na powtarzający się kontekst dosyć wąsko rozumianej użyteczności (zastosowania kwalifikacji w miejscu pracy), z drugiej strony wskazywane umiejętności interpersonalne, czy też znajomość nowoczesnych technologii, są aspektami przydatnymi w różnych

zawodach i miejscach pracy. Także umiejętność uczenia się – postrzegana jako niezbędna w dzisiejszym świecie – jest niezależna od zatrudnienia i charakteru pracy.

Warto również w tym kontekście przytoczyć stanowisko prezentowane zarówno przez przedstawiciela Konfederacji Lewiatan, jak i wyłaniające się z badań (przytaczanych podczas okrągłego stołu zorganizowanego przez PARP 18 czerwca br. – spotkania w formie okrągłego stołu pt. „Indywidualne Konta Rozwojowe – Inwestycja w rozwój dorosłych”³²), wskazujące jednoznacznie na postrzeganie wszelkich szkoleniowo-edukacyjnych propozycji w kontekście korzyści dla bardzo konkretnie zdefiniowanych potrzeb zawodowych. Równocześnie warto zauważyć, że kontekst, jaki pragnie nadać wszelkim tego typu rozwojowym działaniom Komisja Europejska jest znacznie bardziej nakierowany na potrzeby indywidualne.

Oczywiście dalsze rozpoznanie potrzeb pracodawców w zakresie mikropoświadczeń jest jak najbardziej warte uwagi, należy je jednak traktować jako jeden z głosów w dyskusji, niekoniecznie tożsamy z potrzebami rozwojowymi, jakie mogą zgłaszać sami pracownicy.

3.2. Potrzeby instytucji z systemu oświaty

Istotnym wymiarem współdziałania UW z jego otoczeniem jest rozwijanie współpracy z sektorem edukacyjnym, a zwłaszcza z systemem oświaty. Może ona dotyczyć np. współtworzenia programów kształcenia, popularyzacji nauki oraz w bardzo dużej mierze kształcenia kadry nauczycielskiej, w tym w szczególności w zakresie przygotowania do realizacji zmian w podstawie programowej szkolnictwa ogólnego (Strategia UW 2023 – 2032, Cel operacyjny 1.1.12).

Przykładem tego rodzaju zmiany jest plan włączenia od 1 września 2025 r. do podstawy programowej przedmiotu edukacja zdrowotna dla klas IV-VIII w szkołach podstawowych oraz klas I-III w szkołach ponadpodstawowych. Wprowadzenie nowego przedmiotu do szkół wymaga sprawnego przygotowania kadry nauczycielskiej do prowadzenia zajęć z tej tematyki. Równie istotne będzie ustawiczne doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji zdrowotnej w przyszłości, w warunkach dynamicznie zmieniających uwarunkowań dotyczących rozwoju sztucznej inteligencji w medycynie i edukacji zdrowotnej.

W wyniku konsultacji z przedstawicielami Zespołu ds. edukacji zdrowotnej, działającego przy Ministerstwie Edukacji, powołanego przez Ministra Edukacji, Ministra Zdrowia oraz Ministra Sportu i Turystyki, identyfikowano jeden z możliwych obszarów zastosowania mikropoświadczeń w przygotowaniach kadry nauczycielskiej w zakresie wdrożenia w życie zmian podstawy programowej w zakresie wprowadzenia w klasach IV-VIII szkoły podstawowej oraz I-III szkół ponadpodstawowych przedmiotu edukacja zdrowotna. Zgodnie z literaturą przedmiotu, edukacja zdrowotna z uwagi na rozległą oraz interdyscyplinarną tematykę wymaga od nauczycieli prowadzących posiadania kompetencji z różnych obszarów tematycznych. Obszary te mogłyby stanowić kursy modułowe zakończone mikropoświadczeniami z możliwością kumulowania mikropoświadczeń do uzyskania kwalifikacji pedagogicznej do nauczania przedmiotu.

3.2.1. Potrzeby nauczycieli

Ważnym interesariuszem oferty szkoleń i kształcenia oferowanych przez Uniwersytet Warszawski są nauczyciele silnie reprezentujący potrzebę UPSKILLING – doskonalenia kompetencji zawodowych nie

³² <https://www.parp.gov.pl/component/parpevents/event/3419>

tylko ze względu na własne motywacje, ale może przede wszystkim ze względu na wymagania ustawowe³³.

Proces doskonalenia się stanowi podstawę rozwoju zawodowego nauczyciela i jest od 1 września 2018 r. jednocześnie ustawowym obowiązkiem, realizowanym w ramach czasu pracy i ustalonego wynagrodzenia. Zgodnie z art. 6 pkt 3a ustawy Karta Nauczyciela, nauczyciel wszystkich typów szkół oraz placówek oświatowych zobowiązany jest do systematycznego doskonalenia zawodowego zgodnie z potrzebami szkoły. To oznacza, że nie może on odmówić udziału w formach doskonalenia zawodowego, realizowanych w ramach zajmowanego przez niego stanowiska pracy. Wymóg ten dotyczy zwłaszcza form organizowanych przez szkołę oraz tych, na które nauczyciel jest delegowany. Nauczyciele, którzy ubiegają się o kolejne stopnie awansu zawodowego w trakcie stażu, również są zobowiązani do podnoszenia swoich kompetencji.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 4 ustawy Karta Nauczyciela dyrektor szkoły jest zobowiązany do zapewnienia nauczycielowi wsparcia w ramach doskonalenia zawodowego. Jeżeli jest to staż na kolejny stopień awansu zawodowego, dyrektor musi zapewnić nauczycielowi warunki do udziału w formach doskonalenia, które zostały określone w planie rozwoju zawodowego. Jeżeli natomiast jest to staż na nauczyciela kontraktowego lub mianowanego, jego opiekun ma obowiązek udzielenia pomocy w ramach doboru odpowiednich form doskonalenia zawodowego.

Formy doskonalenia nauczycieli muszą być zgodne z potrzebami szkoły, które wyznacza dyrektor danej placówki w oparciu o jej plan rozwojowy i aktualną koncepcję pracy. Doskonalenie zawodowe może być realizowane przez różnego rodzaju formy, w tym między innymi kursy kwalifikacyjne, szkolenia zawodowe, studia podyplomowe, staże krajowe i zagraniczne, konferencje metodyczne, seminaria, warsztaty, a także działania samokształceniowe. Niektóre z instytucjonalnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, oprócz rozwoju wielu nauczycielskich kompetencji, umożliwiają zdobycie dodatkowych kwalifikacji oraz uprawnień pozwalających między innymi na nauczanie kolejnego przedmiotu.

Nauczyciele to duża grupa interesariuszy, która może być zainteresowana uzyskaniem mikropoświadczeń wydawanych przez Uniwersytet Warszawski. Można wyróżnić co najmniej dwa obszary zainteresowań. Jeden z nich dotyczy konieczności ciągłego doskonalenia warsztatu pracy i rozwoju własnego. Jest to ściśle związane z systemem awansu zawodowego nauczycieli. Drugi ważny obszar dotyczy uzyskania uprawnień do nauczania drugiego lub kolejnego przedmiotu. Jest to aktualnie realizowane w ramach studiów podyplomowych lub też studiów I i II stopnia na uczelniach posiadających odpowiednie uprawnienia.

Podjęcie studiów podyplomowych lub też (kolejnych) studiów I i/lub II stopnia może wiązać się zarówno z chęcią rozwoju własnego, ale również z koniecznością wynikającą z uzyskania odpowiedniej liczby godzin do nauczania w ramach etatu w danej szkole. Ma to miejsce zwłaszcza w szkołach podstawowych. Nauczyciele mogą starać się o dofinansowanie ze środków na rozwój własny, dostępnych w systemie edukacji z różnych źródeł (w tym samorządowych). Uzyskiwanie potwierdzenia w formie mikropoświadczeń w naturalny sposób może potwierdzać efekty uczenia się, ale powinno odnosić się do istniejących wymagań prawnych dotyczących nauczania w szkołach podstawowych, jak

---

³³ http://radasektorowa-motoryzacja.pl/wp-content/uploads/2020/06/Raport_badanie-potrzeb-nauczycieli-KSSE.pdf
<https://a-z.edu.pl/doskonalenie-zawodowe-nauczycieli/>

też w szkołach ponadpodstawowych. To jest ważne np. dla dyrektorów szkół odpowiedzialnych za zatrudnianie nauczycieli. Wydaje się, że jeśli chodzi o dostosowanie specjalnie przygotowanych kursów, warsztatów czy też innych form nauczania atrakcyjnych dla nauczycieli, to największym wyzwaniem jest poszerzenie oferty o zajęcia, z których tworzone są programy studiów nauczycielskich, aby były one dostępne w ramach ścieżki uznawania mikropoświadczeń. Zajęcia te powinny być odpowiednio opisane w systemie USOS. Opis powinien zostać uzupełniony zarówno w odniesieniu do istniejących już zajęć oferowanych przez Uniwersytet Warszawski, jak też zajęć oferowanych po raz pierwszy.

Mikropoświadczenia mogłyby otworzyć nowy sposób potwierdzania efektów uczenia się. Zgodnie z aktualnym stanem prawnym w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. Ogólna procedura potwierdzania efektów uczenia się jest jednak skomplikowana. Wydaje się, że mikropoświadczenia mogłyby znacznie uprościć proces w odniesieniu do zajęć oferowanych przez Uniwersytet Warszawski. Najlepiej, aby uznawanie ich na poczet danego kierunku studiów było kompetencją KJD.

Podstawowym problemem z uzyskiwaniem mikropoświadczeń dotyczących przedmiotów dostępnych w programach studiów oferowanych przez Uniwersytet Warszawski (ale też innych uczelni państwowych) jest brak możliwości uczestniczenia w zajęciach bez wpisania na listę studiujących na danym kierunku. Wiąże się to z koniecznością zaliczania kolejnych lat (semestrów) studiów w określonym terminie. Otwarcie tej możliwości uzyskiwania mikropoświadczeń przy wykorzystaniu zajęć prowadzonych regularnie w ramach studiów wymaga zmian w prawie o szkolnictwie wyższym. Zapisywanie się na wybrane zajęcia pozwoliłoby w elastyczny sposób zebrać wymagane przedmioty w czasie dłuższym niż na zwykłych studiach. W aktualnym stanie prawnym zainteresowany nauczyciel mógłby np. zebrać najpierw 50% ECTS w ramach procedury potwierdzenia efektów uczenia się, a następnie, już po formalnym rozpoczęciu studiów, wniesić o uznanie kolejnych efektów uczenia się.

W związku z tym Uniwersytet Warszawski powinien wskazać minimalne wymagania, jakie należy spełnić, korzystając z procedury zbierania mikropoświadczeń w celu uzyskania dyplomu ukończenia studiów. Wydaje się, że jako minimum wystarczyłoby zaliczenie seminarium dyplomowego lub równoważnego przedmiotu (np. pracowni licencjackiej lub pracowni magisterskiej), wykonania pracy dyplomowej oraz zdania egzaminu dyplomowego. Szczegóły zależą od specyfiki danego kierunku studiów, stąd na pewno w proces przygotowania procesu muszą być włączone odpowiednie rady dydaktyczne.

Jak mógłby wyglądać taki proces?

1. Zainteresowany zgłasza chęć wzięcia udziału w zajęciach poprzez uproszczoną procedurę rekrutacji na UW. Jedyny wymóg – posiadanie matury.
2. Po rekrutacji uzyskuje możliwość rejestracji na wybrany przedmiot w USOS jako osoba uczestnicząca w ramach realizowania mikropoświadczenia. Po uzyskaniu potwierdzenia rejestracji na przedmiot, wnosi opłatę.
3. Po zaliczeniu zajęć uzyskuje mikropoświadczenie w dziekanacie odpowiedniej jednostki dydaktycznej.

W przypadku realizacji kursów, konferencji dydaktycznych itp. jednorazowych przedsięwzięć procedura powinna być skoordynowana w zakresie uznawania przedmiotów na rzecz uzyskiwania uprawnień do nauczania. Oznacza to konieczność wpisywania w systemie USOS odpowiednich informacji, które będą umieszczone w mikropoświadczeniu.

Na poziomie prawa krajowego, ważnym elementem dbałości o poziom mikropoświadczeń jest zadbanie, aby mikropoświadczeń uprawniających do stopniowego uzyskiwania praw do nauczania w szkole nie mogły wydawać dowolne podmioty, ale tylko te, które mają uprawnienia do prowadzenia studiów nauczycielskich. Do rozstrzygnięcia pozostają zasady, na jakich można akceptować mikropoświadczenia innych uczelni, w tym uczelni zagranicznych.

W odniesieniu do nauczycieli kluczowe jest:

- zmodyfikowanie systemu uznawania efektów uczenia się uprzedniego (RPL),
- przygotowanie procedur uniwersyteckich umożliwiających zbieranie mikropoświadczeń na rzecz studiów podyplomowych (czy też innych studiów nauczycielskich),
- wkomponowanie procesu w systemy uniwersyteckie – rekrutacji, USOS.
- wpłynięcie na władze państwowe, by była prawna możliwość zbierania mikropoświadczeń związanych z zaliczaniem przedmiotów stanowiących programy studiów (bez reżimu typowego dla studiów).

3.3. Zapewnienie finansowania mikropoświadczeń ze środków zewnętrznych

3.3.1. Indywidualne konta szkoleniowe/rozwojowe

Zalecenie Rady Europejskiej z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych kont rozwojowych/szkoleniowych (art. 149 w połączeniu z art. 292 TFUE) ustanawia podstawę prawną skoordynowanej strategii na rzecz zatrudnienia oraz wspierania wysokiego poziomu kwalifikacji i wyszkolenia pracowników i ich zdolności do dostosowywania się. W art. 149 przewidziano możliwość przyjęcia środków mających „sprzyjać współpracy między państwami członkowskimi oraz wspierać ich działania w dziedzinie zatrudnienia poprzez inicjatywy mające na celu rozwijanie wymiany informacji i najlepszych praktyk, dostarczanie analiz porównawczych i porad, jak również popieranie nowatorskiego podejścia i ocenianie doświadczeń, zwłaszcza przez odwołanie się do projektów pilotażowych).

Celem Zalecenia jest w szczególności:

- a. wspieranie wszystkich osób dorosłych w wieku produkcyjnym w dostępie do szkoleń, także na potrzeby zmiany sytuacji zawodowej, niezależnie od ich statusu na rynku pracy lub statusu zatrudnienia;
- b. zwiększenie zachęt i motywacji poszczególnych osób do korzystania ze szkoleń.

Aby osiągnąć cele, zaleca się, aby państwa członkowskie rozważyły – jako możliwy sposób pozwalający osobom na uczestnictwo w szkoleniach istotnych dla rynku pracy – utworzenie indywidualnych rachunków szkoleniowych. W zakresie, w jakim państwa członkowskie podejmują decyzję o utworzeniu indywidualnych rachunków szkoleniowych, zaleca się im, by wprowadziły ramy wspomagające, w tym możliwości poradnictwa i walidacji, w celu promowania skutecznego korzystania ze szkoleń, jak określono w niniejszym Zaleceniu.

Wdrożeniem odpowiednich rozwiązań skierowanych do osób korzystających ze szkoleń, mających na celu doskonalenie kompetencji poszukiwanych na rynku pracy oraz przekwalifikowanie się, w tym przeprowadzenia pilotażu proponowanych rozwiązań, zajmuje się Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)³⁴.

³⁴ <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/indywidualne-konta-szkoleniowe-i-mikroposwiadczenia-rozwiazania-wspierajace-realizacje-idei-ksztalcenia-przez-cale-zycie>

3.3.2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli – finansowanie

Finansowanie doskonalenia zawodowego jest zapewnione przez ustawodawcę. Organy prowadzące szkoły przeznaczają środki na dofinansowanie doskonalenia nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych wydatków na wynagrodzenie osobowe nauczycieli. W budżetach wojewodów wyodrębnia się środki przeznaczone na doradztwo metodyczne na obszarze danego województwa – ich wysokość jest proporcjonalna do liczby zatrudnionych w województwie nauczycieli. Ze środków tych wojewoda udziela dotacji jednostkom samorządu terytorialnego prowadzącym placówki doskonalenia nauczycieli zatrudniające doradców metodycznych. Fundusze na realizację ogólnokrajowych zadań w ramach doskonalenia zawodowego wyodrębniane są natomiast w budżecie Ministra Edukacji Narodowej. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa formy oraz rodzaje wydatków przeznaczonych na organizację oraz prowadzenie doskonalenia nauczycieli, które można dofinansowywać ze wspomnianych wyżej środków.

Z określonych w art. 70a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli dofinansowuje się:

- organizowanie i prowadzenie doradztwa metodycznego dla nauczycieli,
- organizowanie i prowadzenie:
  - form wspomagania szkół oraz placówek
  - sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, seminariów, warsztatów, konferencji oraz innych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli,
- przygotowywanie materiałów szkoleniowych oraz informacyjnych.

3.3.3. Finansowanie zewnętrzne – Fundusze Europejskie

Naturalnym źródłem finansowania dla obszaru mikropoświadczeń wydaje się program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego Europejski Fundusz Społeczny Plus na lata 2021-2027 (FERS).

Obszar ten wprost zagospodarowany został przez niekonkurencyjny nabór w ramach Działania 5.01 FERS: INNOWACJE SPOŁECZNE, w którym wnioskodawcą był Instytut Badań Edukacyjnych (IBE).

Zgodnie z Załącznikiem nr 2 do uchwały nr 23 Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 z dnia 16 maja 2023 r. celem głównym projektu niekonkurencyjnego realizowanego przez IBE pn.: „Mikropoświadczenia – pilotaż nowego rozwiązania wspierającego uczenie się przez całe życie” jest testowanie wykorzystywania mikropoświadczeń jako narzędzia wspierającego uczenie się osób dorosłych poza edukacją formalną, zatrudnienie i rozwój zawodowy a także sprawdzenie przydatności mikropoświadczeń do rozwijania umiejętności zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie na przykładzie umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT). W pierwotnych założeniach projekt odwołując się do „Zintegrowanej Strategii Umiejętności”, jak i „Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030” nie uwzględniał uczelni jako potencjalnej grupy docelowej, zakładając interwencję skierowaną głównie do osób dorosłych, pracowników, pracodawców i innych osób funkcjonujących poza systemem edukacji formalnej. Dodatkowo ze względu na objęcie planowaną do rozbudowy w ramach projektu aplikacją Odznaka + głównie poświadczeń umiejętności i osiągnięć z zakresu ICT w naturalny sposób eliminuje uczelnie jako instytucje z rozbudowaną ofertą edukacyjną. W wyniku dyskusji nad docelowym kształtem fiszki i uwagach przedstawicielstwa KRASP oraz Komisji Europejskiej uczelnie zostały włączone w realizację projektu – jednak w ograniczonym zakresie – w kontekście posiadania statusu podmiotów działających

na rzecz rozwijania umiejętności w obszarze ICT. Reprezentacja środowiska szkolnictwa wyższego została zapewniona w grupie doradczej dla zespołu realizującego projekt, w skład której wchodzi inne zainteresowane tematyką mikropoświadczeń środowiska obok przedstawicieli pracodawców, pracowników, firm szkoleniowych, rekrutacyjnych, sektorowych rad ds. kompetencji, przedstawicieli właściwych ministerstw.

Uczelnie obok firm szkoleniowych, agencji rekrutacyjnych, organizacji branżowych, przedsiębiorstw, dla których kluczowymi umiejętnościami są umiejętności ICT zaangażowane mają być także w: identyfikację i dobór potencjalnych wydawców i posiadaczy cyfrowych mikropoświadczeń, zainteresowanych udziałem zaplanowanym w pilotażu, identyfikację potrzeb przedstawicieli wybranych podmiotów, zaprojektowanie odpowiednich mikropoświadczeń (w tym opis efektów uczenia się, kryteriów weryfikacji) i testowe wdrożenie mikropoświadczeń.

Ze względu na niewielką skalę projektu wynikającą z jego charakteru (testowanie innowacji) oraz sfokusowaniu mikropoświadczeń głównie w obszarze ICT, jak również na ich wymiarze zawodowym, uczelnie postulowały/kierowały pytania o możliwość kwalifikowania działań z zakresu mikropoświadczeń w ramach naborów w Działanie 1.5 FERS: UMIEJĘTNOŚCI W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM od pierwszych naborów w ramach FERS, jakie od maja 2023 r. ogłaszało Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – Instytucja Pośrednicząca FERS. Kwalifikowalność środków związanych z wdrożeniem mikropoświadczeń była jednak wstrzymywana ze względu na trwające prace powołanego w 2022 r. przez Ministra Edukacji i Nauki Zespołu doradczego ds. mikropoświadczeń w obszarze szkolnictwa wyższego, którego zadaniem było wypracowanie rekomendacji dotyczących stosowania mikropoświadczeń w instytucjach szkolnictwa wyższego oraz ich uwarunkowań formalno-prawnych, opracowanie ew. założeń do zmian w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zespół zakończył prace w listopadzie 2023 r. wydaniem dokumentu pn. „Ogólne wytyczne w zakresie stosowania mikropoświadczeń w instytucjach szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce”. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju uzyskało na tej podstawie zgodę Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej na możliwość włączenia działań z obszaru mikropoświadczeń i kwalifikowania wydatków w projektach uczelni z tego obszaru. Z tego powodu przesunięto termin zakończenia naboru pn. „Rozwój kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych” w ramach Działania 1.5 FERS, tym samym był to pierwszy nabór, w którym uczelnie mogły planować swoje działania ww. zakresie. NCBR nie wskazywał katalogu dopuszczalnych działań w zaktualizowanej dokumentacji konkursowej. Jednocześnie włączenie elementu mikropoświadczeń do naboru, którego celem jest włączenie szkół wyższych w edukację niestandardowych odbiorców, jakimi są osoby dorosłe, może wskazywać, że Instytucja Pośrednicząca FERS wąsko postrzega odbiorców krótkich form kształcenia. Obecny proces negocjacji i rozpatrywania odwołań wniosków w ww. naborze jeszcze trwa, jednak pewne wnioski co do kierunku planowanych przez uczelnie działań i ich efektywności w kontekście racjonalności wydatkowania środków programu FERS musiały zostać wyciągnięte już na tym etapie, gdyż wcześniej zapowiadana druga edycja naboru „Rozwój kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych” nie została zamieszczona w opublikowanym 27 czerwca 2024r. harmonogramie naborów.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego – uprawniony wnioskodawca w naborach niekonkurencyjnych w ramach Działania 1.5 Umiejętności w szkolnictwie wyższym – mimo dużej dynamiki dyskusji i wyłaniających się wciąż nowych pytań na temat mikropoświadczeń, a także zgłaszanych potrzeb uczelni, nie zaplanowało na obecnym etapie wdrażania programu FERS naboru

niekonkurencyjnego, którego celem byłoby wypracowanie systemowego rozwiązania w obszarze szkolnictwa wyższego w zakresie mikropoświadczeń.

Potrzeba systemowych rozwiązań w ramach FERS została zakomunikowana Ministerstwu w toku prac Komitetu Monitorującego Programu FERS z ramienia przedstawicielstwa KRASP w tym gremium. Zwrócono uwagę – w kontekście zmian Programu związanych z jego śródkresową oceną – na potrzebę zaplanowania systemowych rozwiązań, które pozwolą działać zgodnie z opracowanym i upowszechnionym standardem mikropoświadczeń, co zapewni pełniejsze wykorzystanie potencjału tych krótkich form, których znaczenie w procesie silniejszego włączenia instytucji szkolnictwa wyższego w system uczenia się przez całe życie, jak również elastyczniejsze dostosowywania oferty uczelni do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy np. poprzez zwiększenie możliwości indywidualizacji kształcenia podkreśla w swoim Zaleceniu z 22.06.2022 r. Rada Unii Europejskiej.

Zwrócono uwagę na zagrożenie nieefektywnego wydatkowania środków z programu FERS związane z powielaniem działań uczelni w planowanych projektach w ramach naborów konkurencyjnych, które dodatkowo mogą doprowadzić do uniemożliwienia – chociażby z powodów technicznych – transferowalności, udostępniania, przenoszenia czy łączenia mikropowiadczeń w większe kwalifikacje ponad podziałami konkretnych uczelni. Zasugerowano rozważenie wygosparowania środków w ramach FERS na wytworzenie systemowego rozwiązania pozwalającego na skalowalność rozwiązań. Wskazano też na konkretne obszary, których finansowanie mogłoby dotyczyć. Były to:

- ✓ prace analityczne i programistyczne, których celem będzie wypracowanie jednolitego modelu danych mikropoświadczeń (zidentyfikowanie danych niezbędnych do wydawania mikropoświadczeń, dostosowanie uczelnianych systemów obsługujących tok studiów do gromadzenia danych pozwalających na atrakcyjną prezentację mikropoświadczeń zdobytych w systemie szkolnictwa wyższego w aplikacjach końcowych);
- ✓ analiza prawna w zakresie ochrony danych osobowych udostępnianych w aplikacjach końcowych
- ✓ wdrożenie wypracowanego modelu w systemach informatycznych uczelni;
- ✓ prace programistyczne umożliwiające przygotowanie integracji systemów informatycznych uczelni z aplikacjami końcowymi (np. Odznaka +, Europass lub innego systemowego rozwiązania);
- ✓ promocja wypracowanych i dostępnych dla uczelni w całej Polsce rozwiązań informatycznych.

Zaplanowane działania w zakresie mikropoświadczeń UW w projektach ze środków Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

UW złożył wniosek w naborze **Rozwój kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych** na dofinansowanie projektu partnerskiego (z Polską Izbą Zaawansowanych Technologii) *Rozwój kompetencji osób dorosłych w świetle wyzwań współczesnego rynku pracy*. Projekt nie znalazł się na liście rankingowej i obecnie znajduje się w procedurze odwoławczej. W ramach projektu zaplanowano szkolenia obejmujące kompetencje menedżerskie, społeczne, poznawcze, podstawowe i zaawansowane kompetencje cyfrowe, a także kursy językowe czy animatora czasu wolnego dla osób dorosłych (18-64 lata), których ukończenie ma dać możliwość uzyskania mikropoświadczenia (o ile zasady ich udzielania na UW zostaną ustalone do czasu zakończenia przez uczestników pierwszych mikroform kształcenia).

Uniwersytet Warszawski został wybrany w otwartym naborze jako partner do wspólnej realizacji projektu pn. „**Uczelnie Przyszłości**” w ramach Działania 5.1 FERS. 13 maja 2024 roku UW podpisał umowę jako jeden z 12-tu partnerów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pełniącego rolę lidera. Projekt zakłada przetestowanie rozwiązań zakładających kształcenie oparte o project-based learning model i weryfikację możliwości jego powszechnego zastosowania w szkolnictwie wyższym. Celem projektu jest indywidualizacja nauczania w oparciu o rozwiązywanie praktycznych problemów, tworzenie innowacyjnych rozwiązań, w tym innowacji społecznych i dopasowanie metod kształcenia do różnorodnych potrzeb i zainteresowań studentów. Zaproponowana ścieżka będzie testowana jako alternatywa dla tradycyjnego podejścia do kształcenia. Jednocześnie „Uczelnie Przyszłości” to projekt, który ma wypracować nowe metody współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia. We wniosku o dofinansowanie zaplanowano mikrokursy dla studentów – jako formę uzupełniania wiedzy w ramach zindywidualizowanych ścieżek kształcenia. Projekt zakłada przetestowanie modelu na 30 studentach każdej z 12-tu partnerskich uczelni; każdy z uczestników projektu będzie mógł odbyć 3 mikrokursy, w wyniku czego oferta UW może zostać wzbogacona o 90 krótkich form kształcenia. Realizacja indywidualnej ścieżki projektowej i mikrokursów ma zamknąć się w 10 pkt. ECTS. Projekt nie precyzuje sposobu zaświadczenia o uczestnictwie w mikrokursie, tym niemniej powstałą ofertę należy rozważyć jako możliwą do włączenia przy przygotowywaniu oferty UW w zakresie mikropoświadczeń.

Przyszłe nabory w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 ważne w kontekście budowania oferty i systemu mikropoświadczeń na Uniwersytecie Warszawskim

- Zarządzanie uczelniami w kontekście niwelowania zjawiska dropoutu (ogłoszenie naboru planowane na 23 września 2024 r. z terminem aplikowania do 31 stycznia 2025 r.)
- Standardy kształcenia nauczycieli (ogłoszenie naboru planowane na 1 sierpnia 2024 r. z terminem aplikowania do 5 września 2024 r.)
- Kursy typu MOOC (ogłoszenie naboru planowane na lipiec 2024 r. z terminem aplikowania do 30 września 2024 r.)
- Centra doskonałości dydaktycznej (ogłoszenie naboru planowane na luty 2025 r. z terminem aplikowania do maja 2025 r.)
- Podnoszenie kompetencji kadry administracyjnej uczelni (ogłoszenie naboru planowane na maj 2025 r. z terminem aplikowania do lipca 2025 r.)

Koordinacją prac nad wnioskami o dofinansowanie ze względu na ich centralny charakter (w obecnej perspektywie w FERS możliwe jest złożenie jednego wniosku o dofinansowanie z ramienia jednej uczelni) zajmuje się Biuro ds. Wspomagania Rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego.

Finansowanie w ramach Sojuszu 4EU+

Działania w ramach mikropoświadczeń zostały zaplanowane także w ramach Sojuszu Uniwersytetów Europejskich 4EU+, w jakim od 2019 r. funkcjonuje Uniwersytet Warszawski.

Sojusz 4EU+ złożył w czerwcu 2024 r. do KE wnioski o finansowanie projektu pt. 4EU+ Micro Credential Integration (4EUPlusMICI), którego celem jest wsparcie europejskiej zielonej i cyfrowej transformacji poprzez wdrożenie elastycznych mikropoświadczeń i stworzenie paneuropejskiego systemu projektowania, wydawania i uznawania mikropoświadczeń w obszarze kompetencji

zielonych i cyfrowych, promujących zatrudnialność, mobilność zawodową oraz przedsiębiorczość. Konkurs zostanie rozstrzygnięty w listopadzie 2024 r.

3.3.4. Finansowanie własne UW – pomysły

- Fundusz Innowacji Dydaktycznych UW
- kolejne edycje konkursu „Uczący się Uniwersytet”
- fundusz mikroświadczeń dla absolwentów jako mechanizm budowania i utrzymywania relacji z absolwentami (np. 1% od czesnego za studia podyplomowe, czy kursy w ramach Uniwersytetu Otwartego przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie części kosztów (z określoną wcześniej częstotliwością) mikroświadczeń dla absolwentów
- fundusz mikroświadczeń dla pracowników jako narzędzie rozwoju zawodowego lub dodatkowy benefit
- program stypendialny w zakresie mikroświadczeń dla osób studiujących

3.3.5. Inne źródła finansowania dla osób korzystających z oferty mikroświadczeń

- środki z Indywidualnego Konta Rozwojowego
- środki pracodawcy
- pożyczki na kształcenie w ramach FERS
- projekty typu Erasmus+ dotyczące działań zmierzających do uruchomienia kursów i mikroświadczeń w ramach np. partnerstw strategicznych
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy
- środki prywatne osoby uczącej się

Część 4. Założenia zintegrowanego systemu mikroświadczeń UW

4.1. Koncepcja kształcenia i rozwój oferty

Uczestnictwo w zintegrowanym systemie mikroświadczeń na UW nie jest obowiązkowe. Jednostki, które planują wydawanie zaświadczeń o ukończeniu innej formy kształcenia (szkoły letniej/zimowej, kursu, kursu zamawianego, studiów podyplomowych) na dotychczasowych zasadach mogą to dalej realizować.

Wydawanie mikroświadczeń jest związane z bardziej rygorystycznymi procedurami zapewniania jakości i przestrzegania zasad charakterystycznych dla europejskiego podejścia do mikroświadczeń.

Co do zasady, wszystkie podmioty oferujące krótkie formy kształcenia na UW i pragnące wydawać osobom w nich uczestniczącym mikroświadczenia potwierdzające opanowanie zakładanych efektów uczenia się, powinny podlegać takim samym zasadom organizacji kursów i wydawania świadczeń, wykorzystując do tego celu dotychczasowe struktury, bez konieczności tworzenia nowych organów realizujących poszczególne etapy procesu.

1. Organizator: kursy prowadzące do nadania mikroświadczenia mogą być organizowane:
  - a. samodzielnie przez jednostki dydaktyczne,
  - b. samodzielnie przez jednostki organizacyjne administracji UW,
  - c. wspólnie przez jednostki organizacyjne UW,
  - d. wraz z odpowiednimi jednostkami uczelni zagranicznych (w tym członków Sojuszu).
2. Tryb: kursy mogą być prowadzone stacjonarnie, zdalnie lub w formie hybrydowej, w języku polskim lub obcym.
3. Uczestnicy: w kursach mogą uczestniczyć studenci UW oraz inne osoby spełniające warunki przyjęcia na kurs.
4. Nakład pracy: do kursu przypisanych jest minimum 1 ECTS, maksimum 59 ECTS.
5. Koncepcja kształcenia: określa nazwę i poziom kursu, tryb, efekty uczenia się, wymiar ECTS, czas trwania, aktywności edukacyjne, metody oceniania; zbadane i udowodnione potrzeby uruchomienia kursu, kompetencje do prowadzenia kursu. Należy wskazać wysokość opłaty. Koncepcję zaopiniowaną przez zespół ds. mikroświadczeń, złożoną przez pomysłodawcę/ów, zatwierdza kierownik, a wniosek o uruchomienie kursu oraz jego cenę zatwierdza rada (odpowiednio dla jednostek organizacyjnych, dydaktycznych, UO).
6. Monitoring i ewaluacja: kursy są monitorowane zgodnie z procedurami zapewniania jakości obowiązującymi na UW; uczestnicy i prowadzący zapewniają informację zwrotną, która ma wpływ na modyfikację kursu, zgodnie z systemem na UW, w Sojuszu 4 EU+, wytycznymi ESG, ENQA, PKA.
7. Treści: interdyscyplinarne, także związane z dyscypliną/kierunkiem studiów, kompetencje XXI w., kompetencje cyfrowe i związane z AI, kompetencje miękkie.
8. Podejście metodyczne: zorientowane na studenta, konstruktywizm społeczny (zgodność efektów uczenia się z aktywnościami edukacyjnymi i formami oceniania), metody aktywizujące oraz twórcze, a w szczególności praca grupowa (np. problem-based T/L, flipped education, design thinking, case teaching, tutoring). Nie wyklucza się metod podających.
9. Konstruktywizm społeczny ISM jest rekomendowanym podejściem dydaktycznym stosowanym w krótkich formach kształcenia³⁵. Charakteryzuje się kształceniem zorientowanym na studenta (student-centred), aktywną strategią uczenia się osadzoną w domenie społecznej i kognitywnej, interaktywnymi formami nauczania i uczenia się, gdzie

³⁵ <https://www.structural-learning.com/post/fundamental-theories-of-learning>
<https://www.structural-learning.com/post/social-constructionism>

nauczyciel jest facylitatorem procesu. Dialog, jaki wywiązuje się pomiędzy uczącymi się i nauczycielem sprzyja tworzeniu środowiska kooperatywnego uczenia się³⁶. Certyfikat w formie mikropoświadczenia będzie docelowo wydawany w formie cyfrowej w oparciu o rekomendowaną platformę zapewniającą interoperacyjność certyfikatów. Tymczasowo może być wydany w postaci PDF zgodnie z zatwierdzonym formatem. To, czy będą wydawane również odznaki potwierdzające jedynie udział w jakimś doświadczeniu edukacyjnym wymaga dalszej, pogłębionej dyskusji.

10. Oferta kursów powinna być aktualizowana i modyfikowana zgodnie z ocenami interesariuszy oraz w miarę stwierdzonych potrzeb, w dbałości o zapewnienie elastycznych ścieżek kształcenia oraz ich indywidualizację.

4.2. Mikropoświadczenia a umiędzynarodowienie kształcenia

Mikropoświadczenia mogą się okazać ważnym narzędziem służącym umiędzynarodowieniu kształcenia, a w dalszej perspektywie stać się pomostem ułatwiającym konstruowanie i wdrożenie wspólnych programów studiów i dyplomów. Mogą nie tylko poszerzyć dostęp do międzynarodowej oferty dydaktycznej, ale także motywować do tworzenia zmodularyzowanych programów studiów wspólnych.

Wśród ważnych cech charakteryzujących mikropoświadczenia należy wskazać:

- dostępność – będące formą krótkiego kształcenia kursy prowadzące do uzyskania mikropoświadczenia są tańsze niż pełne studia i z tego punktu widzenia stanowią atrakcyjną ofertę dla części potencjalnych uczestników; są bardzo często oferowane w trybie zdalnym, zatem mogą być dostępne w każdym miejscu na świecie, bez względu na ograniczenia czasowe, czy geograficzne, przyczyniając się w ten sposób do tworzenia bardziej inkluzywnej, umiędzynarodowionej społeczności akademickiej; pozwalają na uczestniczenie w międzynarodowym doświadczeniu edukacyjnym bez potrzeby opuszczania miejsca zamieszkania (internationalisation at home);
- elastyczność – kursy mogą być skoncentrowane na bardzo wyspecjalizowanych treściach i w ten sposób przyciągać uczestników zorientowanych na nabycie specyficznych kompetencji, przydatnych na lokalnym rynku pracy, oraz zainteresowanych uzyskaniem mikropoświadczenia uczelni, która, w odróżnieniu od innych, jest w stanie zaspokoić ich szczególne potrzeby i oczekiwania oraz pozwolić na elastyczne konstruowanie własnego dyplomu ukończenia studiów;
- współpraca – w ramach partnerstw międzynarodowych, w tym sojuszy uniwersytetów europejskich, uczelnia może tworzyć kursy, mając na uwadze perspektywę globalną, a tym samym dotrzeć do szerszego grona zainteresowanych uczestników, jednocześnie dbając o wymianę wiedzy oraz o zapewnienie międzynarodowych wykładowców; kursy takie mogą stanowić poligon doświadczalny dla partnerstwa planującego w przyszłości opracowanie programu studiów wspólnych;
- wartość dodana – kompetencje potwierdzone mikropoświadczeniami wyróżniają absolwentów spośród tych, którzy legitymują się dyplomem i wskazują na dodatkowe, nieobjęte programem studiów umiejętności i wiedzę, które mogą umożliwić skuteczniejsze konkurowanie na rynku pracy.

---

³⁶ <https://www.structural-learning.com/post/how-to-use-dialogic-pedagogy-the-key-to-powerful-teaching>

Nie stanowiąc alternatywy dla wspólnych programów studiów oraz wspólnych dyplomów, kursy prowadzące do nadania mikropoświadczenia mogą stać się pomostem do ich wdrożenia.

- modularyzacja – poszczególne kursy prowadzące do uzyskania mikropoświadczenia mogą być projektowane w taki sposób, aby mogły stanowić moduł wspólnego programu studiów, zapewniając możliwość pilotowania elementów programu studiów przed jego uruchomieniem, jednocześnie stanowiąc próbkę treści i podejścia dydaktycznego dla tych studentów, którzy chcieliby w przyszłości uczestniczyć w całym programie studiów.
- etap przygotowawczy do podjęcia pełnych studiów – na kursie zakończonym nadaniem mikropoświadczenia przyszli studenci będą mogli nabyć niezbędne wiedzę i umiejętności wyrównujące poziom przygotowania do studiów wspólnych uczestników programu kształcenia;
- gromadzenie i uznawanie mikropoświadczeń – gromadząc mikropoświadczenia, wydane przez instytucje partnerskie, student będzie mógł ubiegać się o ich uznanie w procesie rekrutacji do innej uczelni oraz na poczet przyszłego dyplomu.

Warunkiem wykorzystania mikropoświadczeń do konstruowania wspólnych programów studiów jest rygorystyczne przestrzeganie standardów zapewniania jakości i uznawalności oraz uzgodnionych przez instytucje partnerskie procedur odniesionych do tzw. europejskiego podejścia do mikropoświadczeń opartego na narzędziach bolońskich³⁷.

4.3. Zapewnianie jakości kształcenia prowadzącego do mikropoświadczeń

Mikropoświadczenia odpowiadają standardom dotyczącym zapewniania jakości określonym w Zaleceniu Rady Unii Europejskiej, ESG, określonym w ramach Sojuszu 4EU+, wyznaczonym dla oceny kompleksowej PKA oraz wpisującym się w obowiązujący system zapewniania jakości kształcenia na UW. Zapewnianie jakości powinno być fit-for-purpose i dotyczyć wszystkich etapów realizacji: planowania, wdrażania, monitorowania, ewaluacji i certyfikowania.

Tymi samymi zasadami i takimi samymi praktykami w zakresie zapewniania jakości mikropoświadczeń powinny kierować się wszystkie podmioty oferujące na Uniwersytecie Warszawskim krótkie formy kształcenia zakończone nadaniem mikropoświadczenia: jednostki dydaktyczne, Uniwersytet Otwarty oraz Biuro Spraw Pracowniczych i inne podmioty prowadzące szkolenia, a planujące wydawać mikropoświadczenia zgodnie ze standardem Zalecenia Rady UE.

System zapewniania i doskonalenia jakości mikropoświadczeń na UW odwołuje się do standardów jakości, wspomagających projektowanie, rozwój, wdrażanie oraz uznawanie mikropoświadczeń, określonych w Załączniku 1 Zalecenia Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń dla celów uczenia się przez całe życie i zatrudnialności.

Tworzenie i wydawanie mikropoświadczeń wiąże się zatem z obowiązkiem przestrzegania następujących zasad charakterystycznych dla europejskiego podejścia do mikropoświadczeń, które ze względu na ich uniwersalność powinny i mogą być stosowane we wszystkich sektorach i obszarach kształcenia, w tym także w szkolnictwie wyższym:

1. **Jakość** – mikropoświadczenia podlegają wewnętrznemu i zewnętrznemu zapewnianiu jakości przyjętym w danym sektorze kształcenia, w którym mikropoświadczenia są opracowywane i wdrażane. Procesy zapewniania jakości muszą być dostosowane do celu, jasno udokumentowane i dostępne oraz powinny odpowiadać na potrzeby i oczekiwania

³⁷ <https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/2022-01/micro-credentials%20brochure%20updated.pdf>

osób uczących się i interesariuszy. Zewnętrzne zapewnianie jakości opiera się przede wszystkim na ocenie instytucji wydającej mikroświadczanie (a nie na ocenie poszczególnych kursów) oraz skuteczności jej wewnętrznych procedur zapewniania jakości. Procedury wewnętrznego zapewniania jakości powinny obejmować wszystkie następujące elementy:

- ogólna jakość samego mikroświadczania w oparciu o normy, o których mowa poniżej;
  - w stosownym przypadku jakość kursu prowadzącego do uzyskania mikroświadczania;
  - informacje zwrotne od osób uczących się na temat aktywności edukacyjnej prowadzącej do uzyskania mikroświadczania;
- oraz
- informacje zwrotne od partnerów, w tym innych organizatorów i interesariuszy, na temat aktywności edukacyjnej prowadzącej do uzyskania mikroświadczania.

Normy dotyczące zewnętrznego zapewniania jakości – zewnętrzne zapewnianie jakości musi być prowadzone zgodnie:

- w stosownym przypadku z załącznikiem IV do Zalecenia Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskich ram kwalifikacji;
- w stosownym przypadku z normami i wytycznymi dotyczącymi zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego;
- w stosownym przypadku z europejskimi ramami zapewniania jakości (EQAVET) w kształceniu i szkoleniu zawodowym;
- w stosownym przypadku z innymi instrumentami zapewniania jakości, w tym rejestrami i oznakowaniami, mającymi na celu budowanie publicznej wiarygodności mikroświadczzeń.

2. **Przejrzystość** – mikroświadczania są mierzalne, porównywalne i zrozumiałe oraz zawierają jasne informacje na temat efektów uczenia się, nakładu pracy, treści, poziomu i oferty edukacyjnej.

Odnosnie nakładu pracy

- Instytucje szkolnictwa wyższego powinny, w miarę możliwości, stosować europejski system transferu i akumulacji punktów (ECTS) i przestrzegać zasad określonych w załączniku V do Zalecenia Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskich ram kwalifikacji w celu wykazania nominalnego nakładu pracy potrzebnego do osiągnięcia efektów uczenia się w ramach mikroświadczania.
- Organizatorzy, którzy nie stosują ECTS, mogą korzystać z innych systemów lub informacji, które mogą skutecznie opisać efekty uczenia się i nakład pracy, zgodnie z zasadami określonymi w załączniku V do Zalecenia Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskich ram kwalifikacji.
- Mikroświadczania można włączyć do krajowych ram/systemów kwalifikacji, stosownie do sytuacji i zgodnie z krajowymi priorytetami i decyzjami. Krajowe ramy/systemy kwalifikacji zawierają odniesienia do europejskich ram kwalifikacji, a w przypadku kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia na poziomie wyższym dokonywane jest samopotwierdzenie zgodności z ramami kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, co może dodatkowo wspierać przejrzystość i wiarygodność mikroświadczzeń.

- Systemy mikropoświadczeń powinny dostarczać przejrzystych i jasnych informacji w celu wspierania systemów poradnictwa dla osób uczących się, zgodnie z praktykami krajowymi i potrzebami interesariuszy.
- Informacje o organizatorach mikropoświadczeń są w miarę możliwości publikowane w stosownych istniejących rejestrach.

Organizatorzy szkolnictwa wyższego (i inni organizatorzy) powinni być w miarę możliwości uwzględniani w bazie danych zewnętrznego zapewniania jakości (DEQAR), na podstawie przyjętych procedur zapewniania jakości zgodnie z normami i wytycznymi dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego (European Standards and Guidelines for QA in EHEA).

- Informacje na temat możliwości uczenia się prowadzących do uzyskania mikropoświadczeń powinny być dostępne i upowszechniane za pośrednictwem odpowiednich platform, w tym Europass.
3. **Adekwatność** – mikropoświadczenia powinny być opracowywane i wydawane jako odrębne, ukierunkowane rezultaty uczenia się, a możliwości uczenia się prowadzące do ich uzyskania mają być w razie potrzeby aktualizowane, aby zaspokoić zidentyfikowane potrzeby edukacyjne.
  4. **Ocenianie** – efekty uczenia się w ramach mikropoświadczeń ocenia się na podstawie przejrzystych kryteriów.
  5. **Ścieżki uczenia się** – mikropoświadczenia są opracowywane i wydawane w celu wspierania elastyczności ścieżek uczenia się, w tym możliwości walidacji, uznawania i „kumulowania” mikropoświadczeń z różnych systemów.

Kumulowanie: mikropoświadczenia są opracowywane jako modułowe, tak aby można było gromadzić mikropoświadczenia w celu tworzenia większych poświadczeń. Decyzje o „kumulowaniu” poświadczeń leżą w gestii organizacji przyjmującej (np. instytucji kształcenia i szkolenia, pracodawców itp.) zgodnie z ich praktykami i powinny wspierać cele i potrzeby osoby uczącej się. Kumulowanie mikropoświadczeń nie stanowi automatycznego uprawnienia do kwalifikacji, tytułu lub stopnia. Decyzje takie są podejmowane przez organy lub instytucje regionalne i krajowe zgodnie z procesami przyznawania.

Walidacja uczenia się pozaformalnego i nieformalnego: uzyskanie mikropoświadczeń jest możliwe po ocenie efektów uczenia się uzyskanych albo w ramach konkretnego kursu prowadzącego do uzyskania mikropoświadczenia, albo na podstawie oceny efektów uczenia się wynikających z uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

6. **Uznawanie** – mikropoświadczenia są w miarę możliwości uznawane przez właściwe organy do celów akademickich, szkoleniowych lub zatrudnieniowych na podstawie informacji przedstawionych zgodnie ze standardowymi europejskimi elementami opisu (załącznik I) i zasadami opracowywania i wydawania mikropoświadczeń (załącznik II).

Jeżeli mikropoświadczenia są wydawane przez organizatorów kształcenia formalnego, są one uznawane w miarę możliwości na podstawie standardowych procedur uznawania stosowanych przy uznawaniu kwalifikacji zagranicznych i okresów nauki za granicą.

Właściwe organy mają prawo do określania procedur uznawania lub do weryfikowania autentyczności dokumentów.

7. **Przenoszalność** – mikropoświadczenia są własnością posiadacza poświadczenia (osoby uczącej się) i mogą być przez niego przechowywane i udostępniane, w tym za pomocą bezpiecznych portfeli cyfrowych (np. Europass), zgodnie z ogólnymi przepisami o ochronie danych. Infrastruktura do przechowywania danych opiera się na standardach otwartych i modelach danych. Zapewnia to interoperacyjność i bezproblemową wymianę danych oraz pozwala na sprawne weryfikowanie ich autentyczności.

8. **Zorientowanie na osobę uczącą się** – mikropoświadczenia są opracowane, aby zaspokoić potrzeby docelowej grupy osób uczących się. Osoby uczące się są zaangażowane w wewnętrzne i zewnętrzne procesy zapewniania jakości, a otrzymane od nich informacje zwrotne są uwzględniane w ramach ciągłego doskonalenia mikropoświadczeń.
9. **Autentyczność** – mikropoświadczenia zawierają informacje wystarczające do sprawdzenia tożsamości posiadacza poświadczenia (osoby uczącej się), tożsamości prawnej organu wydającego, daty i miejsca wydania mikropoświadczenia.
10. **Informacje oraz poradnictwo** – informacje i porady na temat mikropoświadczeń powinny być włączone do usług poradnictwa w zakresie uczenia się przez całe życie i powinny w sposób inkluzywny docierać do jak najszerszych grup osób uczących się, wspierając kształcenie, szkolenie i wybór kariery zawodowej.

System zapewniania jakości powinien uwzględniać zalecenia sformułowane i przyjęte w 2015 r. przez Konferencję ministrów odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe w dokumencie pt. „Europejskie standardy i wskazówki dotyczące zapewniania jakości w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego” (The European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)³⁸.

Szczególnie istotny jest standard 1.1., odnoszący się do polityki dotyczącej zapewniania jakości: „Uczelnie powinny posiadać politykę dotyczącą zapewniania jakości, która jest opublikowana i stanowi element ich zarządzania strategicznego. Interesariusze wewnętrzni powinni opracować i wdrażać tę politykę poprzez odpowiednie struktury i procesy, zapewniając udział interesariuszy zewnętrznych”; standard 1.2. dotyczący projektowania i zatwierdzania programów: „Uczelnie powinny posiadać odpowiednie procesy służące projektowaniu i zatwierdzaniu programów. Programy powinny być projektowane w taki sposób, aby umożliwiły osiągnięcie wyznaczonych im celów, włącznie z zakładanymi efektami kształcenia. Kwalifikacja, do której prowadzi dany program, powinna być jasno określona i przedstawiona oraz odnosić się do właściwego poziomu krajowej ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego, a w ten sposób – do Ram Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego”; standard 1.3. Kształcenie (nauczanie i uczenie się) zorientowane na studenta: „Uczelnie powinny zapewnić realizację programów kształcenia w sposób zachęcający studentów do odgrywania aktywnej roli w kreowaniu procesu uczenia się i aby system oceniania studentów odzwierciedlał takie podejście”; standard 1.6. zasoby dydaktyczne i wsparcie dla studentów: „Uczelnie powinny dysponować odpowiednimi środkami finansowymi na działalność dydaktyczną (uczenie się i nauczanie) oraz zapewniać odpowiednie i łatwo dostępne zasoby dydaktyczne i wsparcie dla studentów.”; standard 1.9. ciągle monitorowanie i okresowe przeglądy programów: „Uczelnie powinny monitorować swoje programy i okresowo dokonywać ich przeglądu, aby zagwarantować, że osiągają wyznaczone im cele i odpowiadają na potrzeby studentów i społeczeństwa. Przeglądy te powinny prowadzić do ciągłego doskonalenia danego programu. O wszelkich działaniach planowanych lub podejmowanych w ich rezultacie należy informować wszystkich zainteresowanych”.

Kolejnym dokumentem zawierającym zalecenia skierowane zarówno do providerów, jak i agencji zapewniania jakości, odnoszących się do wdrażania ESG do systemu mikropoświadczeń jest raport, ENQA Working group Report – Quality Assurance of Micro-credentials (Expectations within the Context of the Standards and Guidelines of Quality Assurance in the EHEA)³⁹.

---

³⁸ https://pka.edu.pl/wp-content/uploads/2024/01/Standardy_i_wskazowki_dotyczace_zapewnienia_jakosci_PL-tlum-ostat.pdf

³⁹ <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/ENQA-micro-credentials-report.pdf>

Ponadto ważne jest jeszcze jedno źródło wskazówek w zakresie polityk i praktyk dotyczących mikropoświadczeń w szkolnictwie wyższym: IMINQA report – Approaches to Quality Assurance of Micro-credentials⁴⁰.

Jako podmiot stanowiący część Sojuszu 4EU+, Uniwersytet Warszawski powinien także uwzględnić wspólne standardy i kryteria systemu zarządzania jakością kursów i poświadczeń oferowanych w jego ramach⁴¹ opartych na podejściu PDCA (plan-do-check-act)⁴² i powiązany z ESG.

W Sojuszu 4EU+ następujące wspólnie przyjęte wartości leżą u podstaw jakości kształcenia:

1. Sojusz stosuje się do „Europejskich standardów i wytycznych dotyczących zapewnienia jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego (ESG)”.
2. Jakość jest rozumiana w ramach Sojuszu jako proces jej zapewniania i doskonalenia.
3. Wzajemne zaufanie i uznanie systemów zapewniania jakości stanowią fundamenty podejścia do zapewniania jakości. Członkowie Sojuszu uznają systemy zapewniania jakości innych członków i ufają, że każda uczelnia członkowska jest zdolna i kompetentna do zapewnienia jakości działań edukacyjnych.

Przepisy Zarządzenia nr 63⁴³ Rektora UW z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie systemu zapewniania jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim należy odpowiednio stosować w odniesieniu do mikropoświadczeń. Dotyczy to także regulacji wydawanych przez Uniwersytecką Radę ds. Kształcenia (URK), rady dydaktyczne oraz zespoły działające na rzecz jakości kształcenia utworzone przez Rektora. URK uwzględnia mikropoświadczenia w strategii zapewniania jakości kształcenia oraz określa szczegółowe procedury zapewniania jakości kształcenia na kursach prowadzących do nadania mikropoświadczenia, certyfikacji oraz wydawania mikropoświadczeń.

Ponadto URK formułuje wytyczne dotyczące projektowania i monitorowania kursów prowadzących do nadania mikropoświadczenia; oceniania studentów i innych uczestników krótkich form kształcenia; zapewniania jakości kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia. URK monitoruje jakość kształcenia w krótkich formach kształcenia prowadzących do nadania mikropoświadczeń, w szczególności analizując wyniki badań ankietowych; dokonując przeglądów programów kursów, przeprowadzając ewaluację procesu kształcenia, analizując praktykę oceniania, analizując system wsparcia dydaktycznego.

Uchwały URK określają sposób zapewniania jakości kształcenia na kursach prowadzących do nadania mikropoświadczenia (w krótkich formach kształcenia).

Jakość w przypadku mikropoświadczeń, tak jak w odniesieniu do kształcenia na poziomie wyższym, oznacza „fitness for purpose”, czyli dopasowanie do celu.

---

⁴⁰ https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/IMINQA-MC-report_Approaches-to-Quality-Assurance-of-Micro-credentials.pdf

⁴¹ <https://4euplus.eu/4EU-673.html>

⁴² https://4euplus.eu/4EU-673-version1-4euquality_additional_information_2023_08_24.pdf

⁴³ <https://monitor.uw.edu.pl/Lists/Uchway/Uchwa%C5%82a.aspx?ID=5111>

4.4. Jednostki organizacyjne zaangażowane we wdrożenie mikropoświadczeń

W proces projektowania, realizacji, monitorowania oraz ewaluacji mikropoświadczeń zaangażowane są Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, Centrum Wsparcia Dydaktyki, Biuro Innowacji Dydaktycznych oraz odpowiednio KJD i rady dydaktyczne, Kierownik UO oraz Rada UO, jak również dyrektor BSP. Ważną rolę w procesie realizacji mikropoświadczeń na UW ma do odegrania CKC – jego kierownictwo oraz Rada. Zakres zaangażowania oraz zadania powinny być określone w ogólnouniwersyteckiej regulacji dotyczącej mikropoświadczeń.

4.5. Regulamin mikropoświadczeń w Uniwersytecie Warszawskim

Regulamin mikropoświadczeń zawarty w regulacji wydanej przez Rektora powinien zawierać:

1. Postanowienia ogólne.
2. Słownik terminów i pojęć.
3. Skład Zespołu ds. mikropoświadczeń i rolę innych podmiotów.
4. Zasady tworzenia, zmiany i procedurę likwidacji kursów prowadzących do nadania mikropoświadczenia.
5. Informację o koordynatorze kursu prowadzącego do nadania mikropoświadczenia.
6. Stosowną dokumentację.
7. Zasady archiwizacji.
8. Cyfrowe mikropoświadczenia oraz tymczasowo certyfikat w formie pdf.
9. Zasady rekrutacji.
10. Zasady dotyczące opłat.
11. Przebieg kształcenia i ocenianie opanowania zakładanych efektów uczenia się.
12. Prawa i obowiązki uczestników.

4.6. Aspekty techniczne wydawania mikropoświadczeń

Mikropoświadczenie od strony technicznej to podpisany cyfrowo dokument lub graficzna jego reprezentacja, zawierający komplet odpowiednich informacji (metadanych) w wybranym standardzie zapisu.

Infrastruktura składająca się na ekosystem obsługi mikropoświadczeń powinna zapewniać wiarygodne narzędzie do wystawienia poświadczenia, format poświadczenia umożliwiający dostarczenie go do odbiorcy w postaci cyfrowej oraz system pozwalający przechowywać wystawione poświadczenia i sprawdzać ich autentyczność. Całość powinna opierać się na otwartych standardach i modelach danych zapewniających interoperacyjność i pełną wymianę danych.

Wygląd

Od strony graficznej projekty mikropoświadczeń powinny nawiązywać do identyfikacji wizualnej Uniwersytetu Warszawskiego i być zgodne z uniwersytecką Księgą Znaku. Cyfrowe odznaki powinny być zaprojektowane w sposób przejrzysty i czytelny, tak aby można było łatwo rozróżnić ich kategorie i prezentowane poziomy zaawansowania.

Standardy i formaty

Wybór formatu jest kluczowy dla interoperacyjności mikropoświadczeń. Optymalnym rozwiązaniem byłyby krajowe konsultacje z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) wraz z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Konferencją Rektorów Zawodowych Szkół Polskich (KRZaSP), Konferencją Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP) i innymi właściwymi podmiotami w celu ustalenia standardu obowiązującego w Polsce.

Najpopularniejsze obecnie formaty to:

- **ELM (European Learning Model)** to model danych rozwijany i wspierany przez Komisję Europejską. Obecnie dostępna jest wersja v3, która ma na celu uchwycenie wyników każdego pozaformalnego i formalnego uczenia się w całej Europie, a także walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Został zaprojektowany w celu zapewnienia jednolitego formatu do opisywania świadectw uczestnictwa, wyników egzaminów, stopni naukowych i dyplomów, suplementów do dyplomów, certyfikatów zawodowych, rekomendacji pracodawców i wszelkich innych roszczeń związanych z uczeniem się.

Używany jest przez Europejską Infrastrukturę Poświadczeń Cyfrowych (EDCI) i Rejestr Zbiorów Danych o Kwalifikacjach (QDR). EDCI to zestaw narzędzi, usług i oprogramowania wspierających wydawanie autentycznych, odpornych na manipulacje cyfrowych poświadczeń (takich jak kwalifikacje i inne osiągnięcia w nauce) w całej Europie. EDCI został opracowany w ramach trwających prac nad wdrożeniem nowych ram Europass w celu wspierania przejrzystości i weryfikowalności umiejętności i kwalifikacji obywateli w Europie. QDR to rejestr służący do publikowania kwalifikacji i możliwości uczenia się w celu umożliwienia ich wyszukiwania na platformie Europass.

ELM dostosowany jest do Europejskich Ram Kwalifikacji (ERK/EQF) i 43 Krajowych Ram Kwalifikacji, a także do inicjatywy EMREX. Jest on rozszerzeniem modelu danych W3C Verifiable Credentials⁴⁴ i integruje otwarte standardy, takie jak:

- ESCO do identyfikacji i opisu wiedzy, umiejętności, kwalifikacji i zawodów,
- ISCED-F w celu odniesienia się do obszarów tematycznych związanych z możliwościami uczenia się i poświadczeniami.

EDCI funkcjonuje jako platforma webowa hostowana na serwerach Komisji Europejskiej, ale dostępna jest także w postaci oprogramowania przygotowanego do pobrania i instytucjonalnego wdrożenia.

Użyteczne odnośniki:

- <https://europass.europa.eu/en/node/2128> (Introduction to the European Learning Model),
  - <https://europa.eu/europass/elm-browser/index.html> (ELM browser),
  - <https://europass.europa.eu/en/stakeholders/european-digital-credentials/interoperability> (European Digital Credentials for Learning Infrastructure: Information for Developers).
- **Open Badges** – format powstał w wyniku inicjatywy Fundacji Mozilla i Fundacji MacArthur. Jest szeroko rozpowszechniony w Ameryce Północnej, Australii i Europie. Wspierają go takie firmy, jak IBM czy Microsoft. Obecnie standardem opiekuje się IMS Global Learning Consortium. Na rynku polskim Open Badges jest podstawą systemu Odznaka+, rozwijanego przez Instytut

---

⁴⁴ <https://github.com/w3c/vc-data-model>

Badań Edukacyjnych (IBE) z inicjatywy (byłego) MEiN. Odznaka+ to aplikacja umożliwiająca wydawanie, gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie odznak cyfrowych w standardzie Open Badges oraz równoważnych im certyfikatów PDF. System jest w trakcie pilotażu. W chwili obecnej trudno przewidzieć, jak potoczą się dalsze losy projektu.

Użyteczne odnośniki:

- <https://openbadges.org/> (oficjalna strona Open Badges),
- <https://odznakaplus.ibe.edu.pl> (aplikacja Odznaka+),
- <https://odznakaplus.ibe.edu.pl/content-pages/simple/const/about-badge-plus> (informacja o aplikacji Odznaka+),
- <https://www.gov.pl/attachment/2643fbce-8b09-4e39-aa76-432ad6e4c286> (ulotka o aplikacji Odznaka+).

Przykładowe systemy komercyjne:

- Accredible (<https://www.accreditable.com/>),
- Dock (<https://www.dock.io/>),
- Sertifier (<https://sertifier.com/>),
- Credly (<https://info.credly.com/>),
- Certifier (<https://certifier.io/>).

Porównywarki serwisów:

- Compare Digital Credential Management Software
<https://www.g2.com/categories/digital-credential-management>,
- TrustEd Apps Directory (1EdTech)
https://site.imsglobal.org/certifications?refinementList%5Bstandards_lvlx%5D%5B0%5D=Open%20Badges.
- **CLR (Comprehensive Learner Record)** – to otwarty model danych opracowany przez organizację non-profit 1EdTech⁴⁵, mający na celu wprowadzenie standardu zapisywania i udostępniania osiągnięć i etapów edukacji w ciągu całego życia danej osoby. Rekordy CLR są interoperacyjne, łatwo weryfikowalne i mogą być chronione przed nieautoryzowanymi zmianami w oparciu o rozwiązania blockchain. Format został zaprojektowany z założeniem, że będzie głównie zarządzany przez posiadacza, który w łatwy sposób będzie mógł go używać i kontrolować przekazywane dalej informacje. Zaprojektowany został głównie z założeniem używania w sieci web, posiada przejrzystą i logiczną strukturę danych, wspiera szeroki zakres możliwego wykorzystania. Jest kompatybilny z W3C Verifiable Credentials⁴⁶, OpenAPI 3.0⁴⁷, Credential Engine Registry⁴⁸ i wykorzystuje standard Open Badges.

---

⁴⁵ <https://www.1edtech.org/>

⁴⁶ <https://github.com/w3c/vc-data-model>

⁴⁷ <https://spec.openapis.org/oas/v3.0>

⁴⁸ <https://credreg.com/>

Użyteczne odnośniki:

- <https://www.1edtech.org/standards/clar#TechOverview> (technical overview)
- <https://www.imsglobal.org/spec/clar/v2p0/> (Comprehensive Learner Record Standard)

● **EMREX ELMO**

Emrex User Group (EUG) to niezależna, międzynarodowa sieć, która zrzesza takie podmioty, jak uniwersytety, instytucje publiczne i konsorcja, które są zainteresowane interoperacyjnością i mobilnością danych studentów. Celem działalności EUG jest współpraca przy dzieleniu się wiedzą i jak najszerszym uwolnieniu przepływu danych studentów na całym świecie. EUG opiekuje się protokołem wymiany danych EMREX i formatem danych ELMO. ELMO to format opisujący osiągnięcia danej osoby. Obejmuje on dowolny poziom wykształcenia i obejmuje opisy kursów lub kwalifikacji uzyskanych przez daną osobę. ELMO opiera się na dwóch standardach:

- Metadata for Learning Opportunities (MLO) Advertising – CEN 15982:2011,
- European Learner Mobility Achievement Information (EuroLMAI) – CEN 15981:2011.

Format ten jest w użyciu w dwóch sieciach wymiany danych: EMREX oraz Erasmus Without Paper (EWP). Instalacja USOS Uniwersytetu Warszawskiego jest węzłem w obu tych sieciach. W ramach projektu europejskiego DS4EU powstaje konwerter między formatami ELM i ELMO.

Użyteczne odnośniki:

- <https://emrex.eu/> (strona domowa projektu EMREX)
- <https://github.com/emrex-eu/elmo-schemas> (standard ELMO)
- <https://github.com/emrex-eu/standard/> (protokół komunikacyjny sieci EMREX)
- <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative> (projekt ESCI)

4.7. Rozwój kompetencji kadry UW (szkolenia)

Należy podjąć działania mające na celu szkolenie osób zainteresowanych przygotowaniem koncepcji oraz wniosku dotyczącego utworzenia kursu prowadzącego do nadania mikropoświadczenia, a następnie wdrożenia mikropoświadczeń w Uniwersytecie Warszawskim. W szkoleniach organizowanych przez BSP, we współpracy z BID, powinni wziąć udział reprezentanci jednostek organizacyjnych i dydaktycznych UW, jednostek administracji UW oraz Uniwersytetu Otwartego.

4.8. Upowszechnianie wyników działań Zespołu i promocja oferty

Wyniki prac Zespołu ds. mikropoświadczeń należy upowszechniać podczas szkoleń organizowanych przez BID UW lub CWD UW.

Odpowiednie informacje znajdują się na stronach internetowych BID, CWD oraz na stronie głównej UW. Dotychczas informacje o działaniach Zespołu przedstawiono na:

- kongresie FAA – SGH, 26 czerwca 2024 r.,
- spotkaniu interesariuszy systemu USOS stowarzyszonych w MUCI – Wydział MIM UW, 26 czerwca 2024 r.
- zgromadzeniu Ogólnym KRASP – SGH, 28 czerwca 2024 r.
- spotkaniu Zespołu ds. edukacji zdrowotnej w MEN, 3 lipca 2024 r.

Kolejną okazją do opublikowania wyników działań Zespołu ds. mikroświadczeń będzie planowana konferencja pt. „Mikroświadczenia – rewolucja w szkolnictwie wyższym?”.

Oferta mikroświadczeń przygotowana przez UW znajdzie się w USOS, a promowana będzie w mediach społecznościowych, na odpowiednich stronach www, Piśmie UW, newsletterze UW.

Część 5. Rekomendacje i uwagi końcowe

5.1. Organizacja systemu mikropoświadczeń

1. Należy przejrzeć obecnie oferowane kursy (w tym przedmioty ogólnouniwersyteckie), programy studiów i studiów podyplomowych, które mogą posłużyć jako inspiracja do stworzenia oferty mikropoświadczeń.
2. Do oferty należy włączyć przede wszystkim kursy online, które mogą być atrakcyjne dla osób spoza Uczelni, jako istotnych reprezentantów grupy docelowej.
3. Ofertę kursów i wydawanych mikropoświadczeń należy opracować zgodnie ze wskazanymi standardami (10 zasad konstytuujących podejście europejskie) oraz w odpowiedzi na konkretne zapotrzebowanie zgłaszane przez interesariuszy.
4. Spis kursów i mikropoświadczeń należy skonsultować z interesariuszami, aby ocenić ewentualny popyt.
5. Należy wykorzystać kontakty z interesariuszami (np. organizacjami pracodawców) celem opracowania oferty najbardziej atrakcyjnej ze względu na aktualne potrzeby rynku pracy.
6. Nowe kursy powinny być opracowane we współpracy z pracodawcami oraz reprezentantami grup docelowych, w tym ze studentami.
7. Należy prowadzić działania promocyjne i edukacyjne wśród pracodawców oraz wśród innych interesariuszy, w tym studentów, dotyczące korzyści związanych z kursami i mikropoświadczeniami oferowanymi przez rozpoznawalną uczelnię, oferującą rzetelne, wysokiej jakości kursy i poświadczenia.
8. Kursy i mikropoświadczenia należy oferować w pakietach tematycznych o zwiększającym się poziomie zaawansowania lub specjalizacji (proponując ścieżki kształcenia i indywidualizacja kształcenia), aby umożliwić gromadzenie mikropoświadczeń na poczet większego poświadczenia.
9. Na początkowym etapie wdrażania mikropoświadczeń inicjatywy jednostek dotyczących realizacji kursów prowadzących do mikropoświadczeń powinny być zatwierdzane centralnie w toku procedury podobnej do zatwierdzania koncepcji i programów kształcenia (URK); w kolejnych etapach rozwoju systemu procedura ta może być w całości przeprowadzana na poziomie lokalnym (Jednostki Organizacyjne lub Jednostki Dydaktyczne).
10. W BID lub CWD powinien być powołany nowy zespół ds. mikropoświadczeń koordynujący działania w tym obszarze w Uniwersytecie Warszawskim.
11. Należy opracować plan szkoleń dotyczących tworzenia kursów i prowadzenia ich z wykorzystaniem podejścia dydaktycznego zorientowanego na osobę uczącą się, opartego na społecznym konstruktywizmie.
12. W UW powinno powstać cyfrowe centrum certyfikacji kompetencji (na bazie CKC) .
13. Należy dążyć do skłonienia MNiSW wraz z OPI do wydania rekomendacji dotyczących rozwiązań cyfrowych zapewniających interoperacyjność mikropoświadczeń w skali kraju i Europy.
14. Należy wpłynąć na władze państwowe, by była prawna możliwość zbierania mikropoświadczeń związanych z zaliczaniem przedmiotów stanowiących programy studiów (bez reżimu typowego dla studiów). Postulat jest szczególnie ważny z punktu widzenia kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

15. Należy potwierdzić (dogłębniej zbadać) formalno-prawną możliwość kształcenia modułowego nauczycieli – przedmioty grup A,B,C oferowane jako moduły kończące się wydaniem mikropoświadczenia.

5.2. Regulacje prawne

1. W Uniwersytecie Warszawskim należy wydać stosowną regulację (zarządzenie rektora lub uchwałę URK) w sprawie mikropoświadczeń; należy w niej określić, czy UW oferuje kursy i wydaje mikropoświadczenia, czy również, i na jakich zasadach, honoruje (uznaje) mikropoświadczenia oraz czy UW także zajmuje się walidacją efektów uczenia się opanowanych w toku uczenia się nieformalnego i pozaformalnego i wydaje stosowne mikropoświadczenia.
2. Należy znowelizować regulacje UW, które mogłyby uwzględniać mikropoświadczenia i kursy prowadzące do nadania mikropoświadczeń (uchwała dotycząca jakości kształcenia, Regulamin Studiów).
3. Należy opracować model biznesowy mikropoświadczeń.
4. W regulacji i następnie w praktyce należy przyjąć zrozumiały i nośny termin dla kursów prowadzących do nadania mikropoświadczeń, jak np. **mikrokurs lub mikroprogram – (akronim MiPo)**.
5. W regulacji należy jasno wskazać, co jest, a co nie jest mikropoświadczeniem. Ponadto należy wskazać, czy, jeśli w ogóle, wydawane będą zarówno mikropoświadczenia, jak i odznaki.
6. Należy jasno określić, czy mikropoświadczenia dla studentów wydaje się tylko za osiągnięcia wykraczające poza program studiów, czy też i w jakich przypadkach także za kursy wchodzące w skład programu studiów.
7. UW powinien zwrócić się do MNIŚW z wnioskiem o wydanie rekomendacji dotyczących tworzenia mikropoświadczeń zgodnie z duchem Zalecenia Rady Europejskiej, obejmujących wszystkie atrybuty mikropoświadczenia.
8. UW powinien się zwrócić do MNIŚW z wnioskiem o umożliwienie prowadzenia zajęć dla studentów i innych osób uczących się w jednej grupie, przy zachowaniu odrębnych ścieżek finansowania uczestnictwa w zajęciach i certyfikacji.
9. UW powinien zmodyfikować zarządzenie w sprawie RPL w duchu ogólnych wytycznych MEiN odnoszących się do mikropoświadczeń (liberalizacja podejścia), tak aby nie stanowiło ono przeszkody w uznawaniu efektów uczenia się uprzedniego na potrzeby rekrutacji oraz samego programu kształcenia, jak i procesu walidacji efektów opanowanych w toku uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.
10. Należy opracować procedury uniwersyteckie umożliwiające zbieranie mikropoświadczeń na rzecz studiów podyplomowych (czy też innych studiów, w tym nauczycielskich).
11. Proces wdrażania mikropoświadczeń powinien być zintegrowany z uniwersyteckimi systemami informatycznymi, np. IRK i USOS.
12. Należy jasno określić zasady odpłatności, redukcji i zwolnienia z opłat.
13. Należy określić zasady i procedury oraz narzędzia archiwizacji i dokumentacji.
14. Należy określić zasady realizacji kursów i mikropoświadczeń realizowanych w ramach Sojuszu: role i zadania podmiotów.

5.3. Przykładowy zakres oferty tematycznej

Niewyczerpujący katalog tematów konstytuujących ofertę kursów prowadzących do nadania mikropoświadczeń:

1. Szkolenia modułowe w zakresie edukacji zdrowotnej.
2. Przygotowanie pedagogiczne lekarzy do kształcenia na studiach.
3. Metody kształcenia poprzez medium języka obcego (np. CLIL – content and language integrated learning lub EMI – English medium instruction).
4. Kursy kwalifikowanej pierwszej pomocy realizowane w Centrum Symulacji Medycznych UW.
5. Zastosowania narzędzi sztucznej inteligencji w pracy radiologa (a także, w przyszłości, innych specjalności medycznych).
6. Akademia projektów dla pracowników uczelni.
7. Akademia Zarządzania Dydaktyką Akademicką.
8. Akademia Dziekanów.
9. Dydaktyka akademicka dla „Młodych dydaktyków”.
10. Zastosowania narzędzi sztucznej inteligencji w dydaktyce akademickiej.
11. Zastosowanie narzędzi sztucznej inteligencji w edukacji.
12. Cyfrowa i zielona edukacja.
13. Kompetencje XXI w.

5.4. Ucyfrowienie mikropoświadczeń

Format

Rada UE rekomenduje infrastrukturę EDCI (Europass Digital Credential Infrastructure) jako system bezpieczny, godny zaufania i zapewniający prywatność danych. Zgodnie z rekomendacjami z części organizacyjnej zalecenia Uniwersytetu Warszawskiego podczas rozmów z MNiSW powinny opierać się na standardach przyjętych przez UE jako gwarantujących możliwie szeroką interoperacyjność we współpracy z europejskimi partnerami oraz, ze względów formalnych i finansowych, najlepszy kierunek rozwoju gwarantujący stabilność i powszechność tworzonych rozwiązań. Uniwersytet Warszawski, wybierając rozwiązania dla mikropoświadczeń, powinien kierować się przede wszystkim polityką krajową w tym zakresie, starając się jednocześnie aktywnie na nią wpływać. Innym ważnym czynnikiem jest przynależność do europejskich sojuszy uniwersyteckich, w tym zwłaszcza, ze względu na intensyfikację współpracy, Sojuszu 4EU+. Biorąc pod uwagę powyższe czynniki, a także ze względu na silne związki polskich i europejskich uczelni w ramach Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA) i Procesu Bolońskiego zasadnym wydaje się wybór standardu ELM.

W powyższym kontekście istotnym wydaje się poznanie planów MNiSW w zakresie wykorzystania systemu Odznaka+, opartego na standardzie Open Badges. Między innymi z tego powodu warto także obserwować prace konsorcjum DC4EU (Digital Credentials For European Union) dotyczące identyfikacji i zastosowania środków technicznych, procesów i procedur służących ustanowieniu ram zaufania w dziedzinie edukacji, koncentrując się na wydawaniu poświadczeń edukacyjnych i kwalifikacji zawodowych. W ramach konsorcjum DC4EU stowarzyszenie holenderskich instytucji edukacyjnych SURF przygotowuje obecnie konwerter pomiędzy formatami Open Badges v3 i ELM v3.

Zaplecze Infrastrukturalne

Od strony technicznej Uniwersytet Warszawski jest przygotowany do wdrożenia systemu mikropoświadczeń.

UW posiada rozbudowaną i nowoczesną infrastrukturę serwerową. Uniwersytecki ekosystem e-learningowy Kampus jest wydajnym systemem nauki zdalnej, z możliwością przeprowadzania masowych egzaminów i rekrutacji na studia.

Kampus zintegrowany jest z Uniwersyteckim Systemem Obsługi Studiów (USOS), który pełni rolę scentralizowanej bazy danych gromadzącej informacje związane z kształceniem z całej uczelni. USOS wydaje się optymalnym miejscem składowania danych związanych z mikropoświadczeniami. Składowanie danych związanych z mikropoświadczeniami może w przyszłości być realizowane bezpośrednio w systemie lub w zintegrowanym module repozytoryjnym.

Optymalnym rozwiązaniem w skali kraju byłoby zastosowanie jednolitego narzędzia do obsługi mikropoświadczeń wytworzonego pod auspicjami MNiSW. W tym kierunku powinny zmierzać konsultacje międzyuczelniane i ministerialne. Gdyby takie rozwiązanie nie było możliwe, rekomendowanym kierunkiem działań powinno zostać stworzenie takiego narzędzia w ramach konsorcjum Międzyuniwersyteckiego Centrum Informatyzacji (MUCI).

Pierwszym krokiem powinno być stworzenie zestawu danych niezbędnych do opisanie mikropoświadczenia.

Rekomenduje się powołanie zespołu merytorycznego, który szczegółowo określi potrzeby UW i sporządzi wykaz metadanych, w oparciu o wybrany standard, oraz będzie nadzorował proces wdrażania systemu mikropoświadczeń. Pozwoli to rozpocząć prace adaptacyjne w USOS i umożliwi wydawanie formy przejściowej mikropoświadczeń w formacie PDF w oczekiwaniu na docelowe rozwiązanie.

5.5. Plan pracy od października 2024

1. Włączenie KJD, dziekanów, dyrektorów jednostek organizacyjnych jako głównych aktorów procesu wdrożenia mikropoświadczeń w UW.
2. Włączenie innych osób/jednostek ważnych dla procesu: kierowników studiów podyplomowych, jednostki UW chętne/mające doświadczenie w umieszczaniu swojej oferty szkoleniowej w Bazie Usług Rozwojowych – BUR (Joanna Lange-Kostrzewa, Alicja Gniewek W. Psychologii), sekcji szkoleniowych BSP, IUW, ABK.
3. Desk Research oferty kursów UW, które mogłyby być przeformułowane w kursy prowadzące do nadania mikropoświadczeń.
4. Demarkacja oferty UW – co można, a czego nie można przeformułować w kursy prowadzące do nadania mikropoświadczeń.
5. Uzyskanie opinii studentów – kwestionariusz dla osób przed graduacją (pytania ankietowe).
6. Podejście dwukierunkowe we wdrażaniu oferty kursów prowadzących do nadania mikropoświadczeń: uczestnictwo w kursach oraz finansowanie:
  - > mikropoświadczenia dla osób studiujących na UW,
  - > mikropoświadczenia w ofercie otwartej dla innych odbiorców.
7. Wraz z uruchomieniem oferty w zakresie mikropoświadczeń UW będzie wskazywać potencjalne źródła finansowania możliwe do zastosowania przez osobę kształcąca się:
  - > np. mikropoświadczenia dla os. studiujących na UW – płatność jak za dodatkowe punkty ECTS

-> mikropoświadczenia w ofercie otwartej dla innych odbiorców – środki z Indywidualnego Konta Rozwojowego, środki pracodawcy, pożyczki na kształcenie w ramach FERS, Krajowy Fundusz Szkoleniowy, środki prywatne osoby uczącej się, programy stypendialne.

8. Kontekst kwalifikacji pod kątem pracy (reskilling i upskilling) ważny, ale nie jedyny ważny, ponieważ jest też kontekst samorozwoju, rozwoju zainteresowań osobistych osób uczących się.
9. Mikropoświadczenia jako narzędzie budowania relacji z absolwentami – propozycja tworzenia funduszy na sfinansowanie mikropoświadczeń dla absolwentów (np. 1% czesnego za studia podyplomowe, czy UO) – raz na jakiś czas absolwent miałby prawo do skorzystania z mikropoświadczeń bezpłatnie lub z dużą zniżką.
10. Na podstawie opinii pracodawców wyrażonej w badaniu, ofertę mikropoświadczeń warto budować w sposób ukazujący je w ekosystemie praktycznych, aplikacyjnych zastosowań.
11. Na podstawie opinii pracodawców wyrażonej w badaniu, ofertę mikropoświadczeń należy budować w sposób ukazujący większe pakiety kwalifikacji, pozwalających na zdobycie szerszej wiedzy i jej pogłębianie.
12. Przeanalizować ewentualne korzyści dla marki Uniwersytetu Warszawskiego jako potencjalnego lidera w nowym podejściu do kształcenia (przebudowa oferty z uwzględnieniem kursów prowadzących do nadania mikropoświadczeń, działania UW jako wiarygodnej instytucji, rola ucząca UW w tym obszarze), instytucji wspierającej MNiSW w budowaniu standardu, regulacji prawnych i za tym idących dostosowań cyfrowych.
13. Mikropoświadczenia jako opcja dla ukończenia kursów w ramach UO – podstawowa oferta bez zmian, ale słuchacze dostają opcję/informację o możliwości uzyskania mikropoświadczenia po walidacji zdobytej wiedzy (dodatkowa opłata w stosunku do czesnego).
14. W kontekście dyskusji o studiach podyplomowych jako powoli odchodzącej formie zdobywania kwalifikacji: studia podyplomowe a mikropoświadczenia – należy określić relację jednych do drugich, czy jest interes/zasadność w wyłączeniu części w postaci mikropoświadczeń z programu studiów podyplomowych.
15. Podobną j.w. dyskusję należy przeprowadzić w odniesieniu do studiów II stopnia.
16. Należy rozważyć możliwość gromadzenia mikropoświadczeń na poczet dyplomu studiów podyplomowych.
17. UW powinien aktywnie włączyć się w dyskusję o kształcie europejskiego systemu mikropoświadczeń.
18. Należy doprecyzować relacje między mikropoświadczeniami i kwalifikacjami cząstkowymi w ramach krajowego systemu kwalifikacji.

Bibliografia

1. MEiN, Wytyczne w zakresie stosowania mikropoświadczeń w instytucjach szkolnictwa wyższego i nauki, 31.10.2023 <https://www.gov.pl/web/edukacja/wytyczne-w-zakresie-stosowania-mikroposwiadczen-w-instytucjach-szkolnictwa-wyzszego-i-nauki> dostęp 27.06.2024.
2. ZALECENIE RADY z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych (2022/C 243/03), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C 2022.243.26 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022H0627\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022H0627(03)) dostęp 27.06.2024.
3. ZALECENIE RADY z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności, (2022/C 243/02), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C 243/10 27.6.2022. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0627(02)) dostęp 27.06.2024.

Załączniki

1. Mikropoświadczenia w Politechnice Warszawskiej w ramach sojuszu ENHANE.